

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRAŠTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Jurgis Kalakauskas. Redakcijos adresas: 21 Mazarin St., Herne Bay, N.S.W. Tel.: LF 7837, WB 1758.

PRENUMERATA

Ištiesiems metams—
£ 3.0.0.

Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams
£ 1.0.0.

Atskiras nr. — 1/6.
N. Zelandijoje ir
Anglijoje kaina ta
pati. Kituose kraš-
tuose — £ 4.0.0 me-
tams.

SKELBIMAI

1 colis per vieną
skiltį—10/-

Skelbimų kaina vie-
nai teksto eilutei ar-
ba jos vietai—1/6.

Nuolatiniams skel-
bimams teikiama
nuolaida.
Už skelbimų turinį
neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:

Box 4558, G.P.O.
Sydney, N.S.W.

Nr. 39 (341). Aštuntieji metai.

SYDNEJUS, 1957 m. rugsėjo 30 d.

O GAL?

JAV PAJĖGIOS SUNAIKINTI SOV. SAJUNGĄ

JAV-bių jungtinio štabo viršininkas generolas Natham Twining pareiškė, kad Amerika gali "sunaikinti Sov. Sąjungą, net jei Rusija pradėtų netikėtą užpuolimą".

Generolas Twining šį pareiškimą padarė atsakydamas į Sov. Rusijos pasigyrimą, kad jų tarpžemyninės raketos padaro neveiksmingais bombonešius.

Jis, kalbėdamas JAV gubernatorių susirinkime, pareiškė, kad šiandien Amerikos karinė galybė yra tokio pajėgumo, kad gali Sov. Sąjungai suduoti naikinantį smūgį, jeigu to pareikalautų aplinkybės.

Gen. Twining nurodė, kad Sov. Sąjunga greičiausiai nepuls Amerikos tol, kol prieš ją stovės tokia jėga. Bet laisvasis pasaulis gali patirti daug mažų, lokalinių karų, kuriuos sukels Sov. Sąjunga vykdydama agresijos aktus. Gali "mažuosius karus" organizuoti ir sovietiniai satelitai. Ryšium su tuo Amerika Sov. Sąjungai turi duoti aiškiai suprantai: Amerika veiks taiga ir griežtai, kad neleidus "mažiesiems karams išsiplėsti į didelį karą".

Generolas Twining pabrėžė, kad artimu laiku neįprastai gali-nybės pašalinti konfliktų tarp komunizmo ir laisvojo pasaulio.

Paleckis Londone

Rugsėjo 12 d. Londone prasidėjusiame Tarparlamentarijūnijos Kongrese, kurį atidarė Anglijos karalienė, dalyvavo 49 valstybių atstovai. Sov. Sąjungos delegacijai vadovavo Justas Paleckis. Jau pirmą dieną jis pasakė kalbą, kurioje veik išsiaiškino pakartojto Sov. Sąjungos užs. reikalų min. Gromyko pareiškimus, duotus spaudos atstovams rugsėjo 10 d. Kaip Gromyko, taip ir Paleckis Vokietijos ginklavimą siejo su agresija.

Pavergtosios Europos Tautos pareiškė protestą dėl sovietų ir vadinamųjų liaudies respublikų "parlamentarijūnų" dalyvavimo Tarparlamentarijūnijoje ir kongrese, nes tie kraštai neturi laisvai rinktų parlamentų, o jų vadinamieji "parlamentarai" yra tik priespaudos režimų įrankiai.

Šiame kongrese Sovietų delegacijos vardu, J. Matulis rusiškai nusiskundė, kad Vakarai neleidžia varyti komunistinės propagandos išsivietusiųjų tarpe, ir leidžia jungtis į organizacijas, veikiančias prieš Sov. Sąjungą. Jo "pataisa", žinoma, nebuvo priimta.

Ypač aštriai prieš sovietinių "parlamentarijūnų" dalyvavimą kongrese pasisakė Olandijos atstovas Goes van Naters.

FINANSININKŲ KONFERENCIJA

Rugsėjo 23 d. New Yorke prasidėjusią Tarptautinio Valiutų Fondo ir Pasaulio Banko vadovų ir žymių finansininkų konferenciją atidarė prezidentas Eisenhoweris. Šioje konferencijoje dalyvavo daugelio valstybių finansų ministrai ir valstybinių bankų valdytojai. Svarstyta tarptautinės finansinės problemos ir, svarbiausia, įsiekta priemonių užkardyti infliacijai.

PET SEIMO 4-JI SESIJA

PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ AKTYVŪMAS JUNGTINIŲ TAUTŲ SESIJOS METU. PET SEIMAS POSEDŽIAUJA LYGIA- GREČIAI SU JT-OMIS.

Jungtinės Tautos rugsėjo 10 d. New Yorke pradėjo specialę sesiją ypatingosios komisijos raportui dėl Vengrijos įvykių svarstyti. Ryšium su tuo jau išvakarėse, rugsėjo 9 d., Pavergtųjų Europos Tautų Seimas susirinko taip pat specialiam posėdžiui. Carnegie Endowment rūmų posėdžių salė buvo sausakimšai prisirinkusi PET atstovų ir svečių. Posėdį pradėjo lietuviai. Pradedant posėdį, prel. J. Balkūnas sukalbėjo maldą ir, posėdžio atidarymo formalumus atlikus, jis kaip Rytų ir Centro Europos kilmės amerikiečių susivienijimo pirmininkas išsamioje kalboje apžvelgė Vengrijos įvykius ir jų pasekmę susidariusią padėtį, pasiūlydamas visą eilę konkrečių priemonių tai padėčiai taisyti. Jis ypač pabrėžė visų Sovietų pavergtųjų tautų solidarumo ir vieningos akcijos reikšmę.

Be kitų, buvęs Budapešto burmistras (majoras) J. Koevago priminė, kad Vengrijos sukilėlių kovojų už visų Sovietų pavergtųjų tautų laisvę. Jis apgailestavo JT laikyseną sovietų atžvilgiu Vengrijos byloje. Tokia JT laikysena esanti grėsminga pačiai Vakarų civilizacijai. Koevago šaukėsi visų laisvojo pasaulio miestų solidarumo ir paramos Vengrijos laisvės kovai.

PET pirmininkas dr. Masens, vertindamas JT politiką Vengrijos atžvilgiu, pasidžiaugė JT specialios komisijos raportu ir atskirų delegatų nusistatymu, bet apgailestavo laikyseną tų sovietų pavergtųjų kraštų draugų, kurie laiko JT bejėgę Sovietų Sąjungos nusikaltimų atžvilgiu. PET pirmininkas pabrėžė, kad JT neturi tenkintis tik konstatavimu Sovietų Sąjungos agresinių nusikaltimų, bet turi iš tokio konstatavimo ir JT Chartos numatytas išvadas padaryti.

PET rezoliucijoje pabrėžta, kad panaši padėtis, kaip Vengrijoje, yra taip pat ir Albanijoje, Bulgarijoje, Čekoslovakijoje, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje ir Rumunijoje. Tariamose tų kraštų vyriausybės laikosi tik Sovietų smurto dėka, jos neatstovauja savo tautai. Visi tie kraštai ilgą laiką yra gyvenę nepriklausomą gyvenimą. Jų nepriklausomybę suardė savo agresijos žygiais Sovietų Sąjunga, kuri juos laiko teroro ir išnaudojimo režime. PET Seimas laiko reikalinga, kad čia suminėtų kraštų padėties klausimas būtų įjungtas į Jungtinių Tautų asamblėjos dienotvarkę, siekiant grąžinti tiems kraštams jų pagrindines teises, kaip tai numato Jungtinių Tautų Charta.

PET pilnatis taip pat priėmė sveikinimo telegramą naujosios Malajų valstybės vyriausybei ir tautai.

PET Seimo sesijoje, garbės svečiais dalyvavo ir Lietuvos bei Estijos diplomatiniai atstovai JAV (Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone charge d'affaire J. Kajeckas atstovavo gen. konsulas J. Budrys).

PET Generalinio komiteto nariai JT sesijos metu susitiko su dideliu skaičium laisvųjų valstybių delegatų J. T-se. Ta proga buvo paryškintas pavergtųjų tautų nusistatymas rūpimais aktualiais klausimais ir pasikeista nuomonėmis. Tie kontaktai buvo naudingi, nes jie paakino delegatus daugiau susidomėti Sovietų Sąjungos agresijos politika. Iš kitos pusės, tie kontaktai išryškino ir kai kurių laisvųjų valstybių delegatų nuomonės pavergtųjų tautų atžvilgiu.

PET Seimo ketvirtoji sesija prasidėjo New Yorke rugsėjo 17 d. Tuo pačiu laiku prasidėjo ir Jungtinių Tautų XII-ji sesija. Lietuvos delegaciją sudaro: J. Audėnas, Valteris Banaitis, Kipras Bielinis, Martynas Brakas, Juozas Brazaitis, dr. Petras Karvelis, Juozas Lankoronskis, dr. Bronius Nemickas, Vincas Rastenis, Vaclovas Sidzikauskas, dr. Antanas Trimakas, Eduardas Turauskas, Pranas Vainauskas, Vytautas Vaitiekūnas, Juozas Valaitis ir Juozas Vilčinskis.

CHRUŠČEVAS LIETUVOJE

Sovietų Sąjungos kompartijos vadakas Chruščevas pastaraisiais metais keletą kartų lankėsi Lietuvoje ir kai kuriose kitose respublikose. Tai pranešė pats Chruščevas neseniai vienoje prakalboje, kurios turinį perdavė Vilniaus "Tiesa" (204 nr.). "Literatūra ir gyvenimas" (35 nr.) ir kita sovietinė spauda. Chruščevas tąja proga pareiškė, kad visur esą "pasielkti didžiuliai laimėjimai ūkinėje ir kultūrinėje statyboje". Ko Chruščevas net pakartotinai važinėjo toliman nuo Maskvos Pabaltijį, jis viešai nepasakė. Galimas dalykas, vietoje "patikrino" savuosius kadrus, sprendamas, ką paklikti, ką pakeisti, "išvalyti". Po jo lankymosi pasikeitė, t.k. keletas Lietuvos ministerių. Kokie pakeitimai buvo vykdomi pačioje partijos vadovybėje, Sniečkaus aparate, apie tai niekas į viešumą dar nepasklido.

NAUJOS PASKOLOS

Pasaulio Bankas šioms finansiniams metams prasidėjus paskyrė penkiolikai valstybių naujas paskolas, kurių bendra suma siekia 388 mil. dolerių.

Šis bankas turi dabar 60 narių valstybių. Naujais nariais priimta Argentina ir Vietnamas. Dar 9 valstybės: Sudanas, Čana, Saudi Arabija, Irlandija, Lybija, Malajai, Marokas ir Tunisija nori įstoti Pasaulio Banko nariais.

● Arkivyskupui Makarios, ryšium su neramumais Kipro saloje, britai jam neleidžia gyventi Kipre. Ark. Makarios šioms dienomis atvyko į JAV-bes, kur išbus apie 3 mėnesius.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

(IŠ VILNIAUS RADIO, "TIESOS" IR KITŲ ŠALTINIŲ)

PROKURORU PASKIRTAS LIETUVIS

"Tiesa" rugsėjo 7 d. pranešė, kad "ryšium su perėjimu į kitą darbą drg. Bacharovas Georgijus, Sergiejaus sūnus, atleistas iš Lietuvos TSR prokuroro pareigų". Čia pat pranešė: "TSRS generalinis prokuroras paskyrė Lietuvos TSR prokurorą III klasės valstybinį justicijos patarėją drg. Galinaitį Viktorą, Vinco sūnų". Prie tos žinios įdomu ir tai, kad rusų vieton paskirtas lietuvis ir tai, kad Lietuvai prokurorus skiria pati Maskva, nors Lietuvoje veikia Teisingumo ministerija. Bacharovas išbuvo Lietuvos vyriausio prokurorū ilgą eilę metų.

SPAUSDINAMI NAUJI LIETUVOS ŽEMĖLAPIAI

Lietuvos švietimo ministerijai užsakius, visasąjunginės geodezijos ir kartografijos valdybos Rygos kartografijos fabrikas spausdina 1957-58 mokslo metams mokyklinių Lietuvos žemėlapių komplektą. Jį sudaro mokyklinis sieninis Lietuvos fizinis žemėlapis masteliu 1:300.000, Lietuvos fizinis žemėlapis mokiniams masteliu 1:750.000 ir kontūrinis Lietuvos žemėlapis masteliu 1:10.000.000. Sieniniame žemėlapyje numatyta atžymėti valstybinės, respublikinės, rajonų ir rezervatų sienos, Lietuvos ežerai, upės su žymiausiais intakais, svarbesnės balos, upių laivybos pradžia, reljefas, naudingos iškasenos, susisiekimo

keliai, rajonų centrai ir miestai. Lietuvos fizinis žemėlapis, skirtas mokiniams, bus sieninio žemėlapiu kopija.

BANDOMOSIOS PROGRAMOS

Nuo naujų mokslo metų įvedamos kai kuriose Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio vidurinėse mokyklose. Tai rankų darbų, praktikos darbų, gamybos ir statybos pagrindų bei namų ruošos programos. Programos skiriasi nuo kitų mokyklų atitinkamų programų. Mergaitės bus supažindinamos su mezgimu, siuvinėjimu, siuvimu—kirpimu, mitalo darbais (VI klaseje), o namų ruošai VIII-X klaseje skiriama po 1 pamoką savaitėje. Berniukams VIII-X klaseje gamybos ir statybos pagrindų su gamybine ir statybine praktika programa. Ji pritaikyta miestų mokykloms.

IMASI ORGANIZUOTI LIETUVIŠKŲ KNYGŲ EKSPORTĄ Į UŽSIENĮ

Tai vykdo Lietuvos Kultūros ministerijos Knygų prekybos valdyba. Ji pastaruoju metu pradėjo ruošti eksportui ir užsienį lietuviškų knygų kompleksus. Į kompleksus įeina ir klasikinės lietuvių literatūros leidiniai ir "tarybinių rašytojų" raštai. Pirmoji tokių lietuviškų knygų siunta esanti išsiųsta į Argentiną. Jos būsią ten išstatomos didžiausiuose Argentinos knygynuose, praneša Vilniaus radijas. Knygos iš Lietuvos būsią siunčinytinos ir į kitas šalis. E.

Vid. Rytuose

Egiptas šliejasi prie

Maskvos

Egipto prezidentas plk. Naseras spaudai pareiškė, kad jo krašto ūkinis išsilaikymas priklauso nuo santykių su Sov. Sąjunga. "Evening Standard" lordo Lambton paskelbtas pasikalbėjimas su Naseru rodo, kad Egiptas aiškiai šliejasi prie Sov. Sąjungos. Tai pirmas kartas, kada Egipto prezidentas prisipažino, jog jis buvo atsidūręs bankroto išvakarėse ir ji išgelbėjusi Maskva.

Naseras lordui Lambtonui pasakė, kad Sueso kanalo krizės metu Egiptui tebuvo vienas kelias — glaudis prie Maskvos. Dabar Egipto visą medvilnės derlių superkanti Sov. Sąjunga, Čekoslovakija ir kom. Kinija, nes nei vienas kitas kraštas jos neperka. Egiptui ūkinės paramos nuteikusi nei Amerika, nei kuris kitas kraštas. Ir Naseras klausia: "Ką aš turėjau daryti?"

Syrijos prezidento pareiškimas

Syrijos prezidentas Shukri el Kuwatly savo kalboje pareiškė, kad Syrija nebus paversta nei Rytų nei Vakarų valstybių karine baze. Dėl santykių su Sov. Sąjunga, prezidentas pasakė, kad šių dviejų valstybių santykiai yra aiškūs ir pagrįsti abipusiu interesu supratimu.

"Mes ne tam pašalinom vienus, kad sveikintume kitus svetimuosius mūsų krašto valdovus", pasakė prezidentas.

Saudi Arabijos princas Faisal, kuris yra Saudi Arabijos ministras pirm. ir užsienio reikalų ministras, viešėdamas JAV-se turėjo 30 minučių pasikalbėjimą su prezidentu Eisenhoweriu. Jo nuomone, Syrija nesudaro pavojaus nei vienai arabų valstybei.

Sovietiniai karo laivai Syrijoje

Iš Londono pranešama, kad 2 sovietiniai karo laivai: kreiseris "Zdanov" ir naikintojas "Svobodny" atplaukė draugiško vizito į Syrijos uostą Latakia.

Izraelio radijas pranešė, kad šiems laivams atplaukus, Latakijos uoste ir mieste buvo paskelbtas judėjimo suvaržymas. Šie suvaržymai palietė ir kitus Syrijos miestus. Izraelio radijas skelba, kad šiais laivais sovietai atgabeną Syrijai gerą krovinį ginklų.

MIRĖ NORVEGIJOS KARALIUS

Pereitą savaitę mirė Norvegijos karalius Haakonas. Sostą paveldėjo jo sūnus Olav, 54 metų amžiaus.

Senasis karalius Norvegiją valdė 52 metus ir mirė sulaukęs 85 metų amžiaus.

Karalius Olav studijavo Oxford, vedė švedijos princesę Marthą, kuri mirė 1954 m. Turė dvi dukteris ir sūnų. Naujasis karalius dalyvavo II Pasauliniame kare generolo laipsny, vokiečiams okupavus Norvegiją su tėvu ir visa Norvegijos vyriausybe pasitraukė į Angliją, iš kur su savo tėvu vadovavo savo krašto laisvinimo kovai.

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS MELBOURNE

Minėjimas pradėtas pamaldomis. Pamaldas laikė ir pamokslą sakė kun. P. Vaseris. Kilnią maldos nuotaiką dar labiau pagilino p. G. Vasiliausienės giedamos giesmės.

Minėjimą šv. Jono bažnyčios parapijos salėje atidarė ALB Melbourne Apyl. v-bos pirmininkas A. Grigaitis, pabrėždamas, kad visi į tą minėjimą susirinkę tautiečiai šiandien parodo, kad jie dar myli savo kraštą, jog jie žino ir jaučiasi esą lietuviai. Tokios dienos ir minėjimai duoda progos pažvelgti į savo liet. sąžinę ir patikrinti savo tremties kelią ir dvasią.

Paskaitą skaitė J. Janulaitis, vaizdžiai nušvietęs Vytauto Didžiojo kovą už Lietuvos laisvę, jos garbę, didybę bei jos ateitį.

Meninę programą dalį atliko viešnios iš Adelaidės: p. Vasiliausienė, p. Uknevičiūtė ir p. Valtė. Melbourniškius atstovavo p. Valiuvienė, kuri pritarė visiems pianinui ir p. Valius saksofono solo. Solistės dainavo Lietuviškas kompozicijas. G. Vasiliausienė, gerai Melbourne pažįstama, ir su džiaugsmu sutikta ir šį kartą, parodė savo gražų ir augštą dainavimo lygį; p-lė Uknevičiūtė, kuri yra Melb. liet. bendruomenės narė, tik išvykusi studijuoti dainavimo į Adelaidę, Melbournio lietuviai tikrai gali didžiuotis.

Per trumpą studijų laiką panelė Uknevičiūtė padarė nepaprastai didelę pažangą balso apvaldy-me ir repertuaro pasirinkime.

P-lė Valtė maloniai derinosi su šventės nuotaka savo išpildytais šokiais.

Minėjimo dalyviai šį kartą skirstėsi neskubėdami. Paveidautina, kad mūsų tautinės šventės visad pakeltų ir pragiedrintų tremties nuotaiką, pažadintų širdyse tėvynės prisiminimą ir meilę.

J. V-kas

NUSKENDO 80 JORININKŲ

Reuteris praneša, kad su vokiečių prekinio "Pamir" laivu, iš 86 jūrininkų teisingai gelbėjo tik 6. Juos išgelbėjo amerikiečių karo laivas. Visos pastangos surasti nusken-dusio laivo igulą, nors ir nelaimės vietą atskubėjo įvairių valstybių laivai ir lėktuvai, buvo bergždžios.

Laivo avarija įvyko pereinot savaitės gale Atlante, apie 600 mylių nuo Azorų salų. Nelaimė įvyko laivui pakliuvus į uraganą.

● Pietų Australijoje, Maralingoje, atlikti naujų raketų bandymai. Oro virpėjimas buvo jaučiamas už 200 mylių. Bandymus stebėjo 15 užsienio valstybių atstovai.

● Anglijos išdo valdytojas pareiškė, kad Anglijos svaras nebus nuvertintas. Ekonominė krašto padėtis yra stabilizavusi ir prekybos su užsieniu balansas visiškai patenkinamas.

● NATO — Šiaurės Atlanto Organizacijos — Centro Europos karinių pajėgų vadovs, vokiečių gen. Hans Speidel lankėsi Londone, kur turėjo pasikalbėjimus su Anglijos kariniais vadovais ir vizitavo Karališkąją Sandhurst karo akademiją. Gen. H. Speidel II Pasaulinio karo metu buvo Prancūzijos okupacinių pajėgų štabo viršininkas.

I V A D A S

1. Lietuva guli tarp 53° 35' ir 56° 20' ir šiaurę nuo ekvatoriaus ir tarp 51° 2' ir 27° ir rytus nuo Greenwich. Arba, geografiškai kalbant, Lietuva yra ant pačio vakarinio Rytų Europos krašto. Klimatiškai Lietuva priklauso Europos vidurinio zono.

2. Lietuvos teritorija turi 59.478 kvadratinis kilometrų su 2.879.070 gyventojų. (Be Vilniaus krašto ir Klaipėdos Lietuva turėjo 52.922 kv. km. Su Klaipėda apie 55.000 kv. km., Vilniaus krašto dalis, prie Lietuvos prijungta 28.10.1939, turėjo 6.552 kv. km. su 457.500 gyventojų arba, prijungus Vilniaus kraštą, Lietuvos teritorija padidėjo 12%. Netekus Klaipėdos Lietuvos teritorija sumažėjo 2.800 kv. km.).

3. Pagal 1939 metų padėtį, penkios valstybės Europoje teritorijos atžvilgiu buvo mažesnės už Lietuvą, ir dvi valstybės turėjo mažiau gyventojų, negu Lietuva.

4. Bet valstybės egzistencinis pajėgumas matuojamas ne vien tik teritorijos ir gyventojų dydžiais. Tautos, sudarančios valstybę, kultūrinis pajėgumas ir vertingumas gali valstybę išskirti daug augčiau, ir jų svaris tarptautinėje plotmėje gali būti daug didesnis, negu gyventojų skaičius ir plotas, tai sąlygotų.

S I E N O S

1. Lietuvos teritorija nėra taip fizikaliskai gamtos apribuota, kaip, sakysm, Švedijos, Danijos, Norvegijos arba iš dalies net Suomijos. Nei žemės paviršiumi, nei klimatu, nei augmenija Lietuva beveik nesiskiria nuo kaimyninių valstybių. Lietuvių tautos gyvenamojo ploto apribėjimas pagal antropogeografinius kriterijus bei reikšinius (kaip tautinius, kultūrinius, kalbinius ir religinius) dažnai susiduria su dideliais sunkumais, nes ypatingai Lietuvoje rytuose ir pietuose mes randame sumaišytas tautas, kalbas ir kultūras, kurios viena su kita šimtmečių bėgy susikirto, susikryžavo ir viena kitai darė labai didelę, jei ne lemiamą įtaką. Šitas Lietuvos pietinių ir rytinių sienų savotiškumas tegali būti suprantas ir išsiaiškintas tik istorinių tyrinėjimų keliu.

2. Sienos, kurios atsiremia į gamtos duotas žemės paviršiaus formas (kalnai, jūros, pusiasaliai, upės ir t.t.), arba į antropogeografinius reikšinius (kalba, kultūra, religija ir t.t.) politinė geografinė siena yra s t r u k t ū r i n ė m i s i e n o m i s. Ji tokias sienas, kurios neatitinka nei gamtinio nei antropogeografinio reikšinio, vadinama s a v a l i s k a i i š v e s t o m i s sienomis (dažniausiai atsiradusios karo pasekoje, arba laikui bėgant jos susidarę, iš taip vadinamų, pasienio ruožų).

Pastebėtinas reikšiny, kad valstybės visais laikais stengėsi pasiekti joms tinkamas struktūrinės sienas (Klaipėdos ir Vilniaus pavyzdžiai).

3. Kai po Pirmojo Pasaulinio karo, po šimtmečių trukusio laisvės praradimo, Lietuvos valstybė vėl atsikūrė, politiskios sienų problemos jau buvo didžiausios ir pavojingiausios problemos. Lietuvos politikų pastangos, Lietuvos valstybės įjungti visas lietuvias apgyventas žemes, nepavyko.

Rytuose ir pietuose lenkai klasta ir karu atplėšė lietuvias apgyventą didelį žemės plotą ir jį prisiūnė prie Lenkijos. Tikrai vakaruose (su Vokietija) ir šiaurėje (su Latvija) sienos maždaug atitiko natūralinius antropogeografiniams kriterijams.

Savo pietvakarinę sieną (su Vokietija) Lietuva, taip sakant, paveldėjo iš kunigaikščių Lietuvos laikų. Po Žalgirio mūšio (1410) Melno ežero taikos sutarty šita siena buvo nustatyta tarp Lietuvos kunigaikštystės ir Riterių ordono žemių. Šioj sienoje įvyko svarbus pakeitimas 1923 m., kai Lietuva, padedama mažlietuvių, prisijungė Klaipėdos kraštą. Šiuo žygį Lietuva laimėjo ne tik gerą

LIETUVOS VALSTYBĖS SIENOS IR KAIMYNAI

uostą, bet pasiekė vakaruose struktūrinių sienų, susigrąžinant Mažosios Lietuvos lietuviškiausią dalį. Klaipėdos kraštas buvo ir, mano išmanymu, turėtų būti paskutinis politiškas ir tautinis lietuvių žingsnis į vakarus, turintis galvoj santykius su Vokietija ateityje. Lietuvos siena su buvusiu ir būsimu didžiuoju vakarų kaimynu, yra natūrali siena, kuri atsiremia į duotus antropogeografinius duomenis.

4. Lietuvos šiaurinė siena (su Latvija) yra taip pat iš seno paveldėta—kultūros, tautų ir religijų siena. Nes tik iki šios sienos siekė vokiečių galia Pabaltį, ir tai truko šimtmečius. Šita siena tebėra ta pati, kuri skyrė senovės Lietuvą nuo Kurlando. Tikrai 1922 m. abiejuose Lietuvos — Latvijos sienos galuose buvo padaryti maži pakeitimai, abiem valstybėms laisvai susitarus. Anglas Curson buvo tarpininkas — teisėjas. Pagal Curson sprendimą Lietuva atgavo Palangą ir aplinkines žemes (šventoji — čia nuo seno gyveno lietuviai, — bet administraciniai atžvilgiu priklausė Kurlandai). Gi Latvija gavo iš Lietuvos Aknistos apskrįtį (prie Daugpilio). Tuo būdu Latvijos siena, kuri nuo Daugpilio buvo tik 1 km., buvo nukelta apie 23 km. į pietus.

Lietuvos Latvijos siena rodo didelį (beveik idealų) prisitaikymą prie antropogeografinių reikšinių. Šita siena skiria ne tik dvi valstybes, bet taip pat dvi tautas, kalbas, kultūras ir religijas. Lietuvių tautos istorinis bei kultūrinis vystomasis procesasėjo skirtingai nuo latvių ir todėl tarp šių tautų, laikui bėgant, atsirado gana žymus skirtumas. Ir skirtingumai yra daug didesni, negu šių dviejų tautų giminiskumas leistų manyti.

Kai pietvakariuose ir šiaurėje Lietuva nustatė sieną su kaimynais derybų — susitarimo keliu, rytinių ir pietinių sienų pravedimas buvo padarytas kruviniu kuru: Lenkija nemorėjo pripažinti suvereninės Lietuvos valstybės ir su ja nebuvo įmanoma sienų klausimo išspręsti normaliu derybų keliu.

Sienas nustatant su Lenkija,

CIA SPAUSDINAMAS STRAIPSNIS YRA DISERTACIJOS "LITAUEN. EINE POLITISCHE GEOGRAPHIE" SANTRAUKA. DISERTACIJA TURI 310 MAŠINĖS LIE RASYTUS PUSLAPIUS, 17 ZEMELAPIŲ IR 6 DIAGRAMAS. ŠIO STR. AUTORIS, GEOGRAFINES IR GEOLOGINES STUDIJAS PRADĖJO IR BAIGĖ GRACE, AUSTRIJOJ. DISERTACIJĄ PARAŠĖ 1939-40 METAIS. ŠIO LAIKRAŠČIO RED. PAPRAŠYTAS JIS PAROPINO IR SAVO DISERTACIJOS SANTRAUKA, TACIAU NUSISKUNDE, KAD LIETUVISKAJAM VERTIMUI LABAI TROKĖS GEOGRAFINIŲ — GEOLOGINIŲ (MOKSLINIŲ) TERMINŲ BEI ISSIREISKIMŲ. TODEL MĖGINTA ISSIVERSTI POPULARESNAIS. APTARI-MAIS.

Lietuva siekė nedaugiau, kaip atgauti nuo seno lietuvių gyvenamą žemės rytuose ir pietuose, su sostine Vilniumi. Bet Lenkija nuo pat pradžios stengėsi beatsikuriantį Lietuvos valstybę sunaikinti, arba bent galimai daugiau lietuviškų žemių užgrobti. Kilo karas. Po Suvalkų sutarties Tautų Sąjungos komisija karą sutrukdė ir buvo pravaista demarkacinė linija. Lietuva šitos demarkacijos linijos niekada nepripažino kaip sienos. Lietuva tikrąja siena su Lenkija laikė tą sieną, kuri buvo nustatyta 1920 m. liepos mėn. Maskvos sutartimi.

Demarkacijos linijos lietuvių tauta niekada ir negalėjo pripažinti kaip natūralios sienos, nes ji dalino lietuvių tautos gyvenamą žemę į dvi dalis, atplėšė net Lietuvos istorinę sostinę — Vilniaus miestą. Demarkacinė linija todėl prieštaravo visiems antropogeografiniams kriterijams, ir tai buvo savavališkai pravaista siena. Pagal Maskvos sutartį (1920), Lietuva būtų atgavusi ne tik Vilnį, bet visas lietuviškas žemes rytuose ir pietryčiuose.

Kai 1939 m., prasidėjus karui tarp Lenkijos ir Vokietijos, Lenkijos valstybė sužlugdo, Sov. Sąjunga, užgrobus dalį Lenkijos teritorijos, Vilnį priskyrė prie Lietuvos, bet pasiliko sau didesnę dalį Vilnijos žemių. 1940 metais Sov. Sąjunga jėga ir smurtu užgrobė visą Lietuvą.

SPAUDOS PUSLAPIUOSE

Dažnai tenka didžiai nustepti komunistinių rašėlių nuosirdžiu ar apsimetu naivumu. Štai vilniškė "Tiesa" išperėjo vedamąjį: "Socialistinė nuosavybė — šventa ir neliečiama". Iškilmingai pamokamai pareiškama: "kam priklauso visi mūsų šalies turtai? Kas yra savininkas visų mūsų šalies galingų fabrių ir gamyklų? Kam priklauso platūs socialistiniai kolūkių ir tarybinių ūkių laukai? Visa tai priklauso žmogui. Jis yra vienintelis ir neribotas visų mūsų šalies turtų ir gėrybių šeimininkas". Pirmas išpuolis būtų, tarytum citata paimta iš juokų laikraščio. Bet kai apsižiūri, kad tai rašo Lietuvos Kompartijos, Lietuvos TSR Augščiausios Tarybos Prezidiumo ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos organas, pasidaro ir liūdna ir graudu. Kas norima tuo apgauti, kam norima miglį į akis įpūsti? Eilinis gi darbo žmogus mielai tuojau atsiskųtytų "visų šalies turtų ir gėrybių šeimininko" teisių, bet tik jam nereikėtų visą mėnesį prakaituoti už porą batų, o vergaujantis kolūkiečiai atsiskųtytų "placius laukus", kad tik jam ir jo šeimai būtų palikta ramiai apdirbti kelis hektarus ir laisvai pasnaudoti savo darbo vaisiais.

Bet dėl tos "socialistinės šventosios nuosavybės" pasiklausykime komunisto Milovano Džilas liudijimo. Savo tik ką išėjusioje knygoje "Naujoji klasė" jis tvirtina, kad "biurokratų ir technokratų klasė pagrobė valdžią ir turtus komunistinėse valstybėse ir juos eksploatuoja išmintinai savo naudai su nepermdaujamais dik-

tatūros ir kolektyvinės nuosavybės mito pagalba. Pastarasis patikrina nuosavybės monopolį vadovaujantiems. Naujoji klasė yra gobši ir nepasotinama, kaip buvo buržuazija. Tačiau ji neturi santūrumo ir taupumo dorybių, kurių turėjo buržuazija... Pagal tai, kokią vietą naujieji savininkai užima partinėje hierarchijoje, gerėja jų medžiaginė padėtis. Užmiestinės vilos, geriausi butai, gražiausi jų apstatymai, didžiausi automobiliai, specialūs miesto kvartalai ir poilsio namai skiriamai išmintina tos biurokratijos atkankai — štai tos privilegijos, kuriomis naudojasi naujieji išnaudotojai". Pagal Džilą, vadinamoji kolegialinė vadovybė tenka lyginti su milžiniškai didele administracijos taryba, kuriai vyriausiai rūpi lupti darbo masių kailį.

Talkant teisingą Džilo aiškinimą, dėl Lietuvos TSR tektų pasakyti, kad tai administracijos tarybai priklauso 30.000 komunistų ir kandidatų. Tačiau tai tik teorija. Praktikoje gi ta Taryba suveda, kaip ir patėje Sovsąjungoje, į "prezidiumus", o prisiminus, kad Maskvos "prezidiumas" savo valdą dktuoja visems kitiems, o pastarajame Nikita Chruščevas visiemis likusiems nariams, išsena, kad Nikita yra visų "turtų ir gėrybių" ir "socialistinių laukų" vienintelis ponas ir viešpats. Tai kaip be skausmo gali lietuvis, kuriame užsiliko bent kibirkštelė savivargio, kalbėti apie "šventą ir neliečiamą socialistinę nuosavybę"!

(E. Lietuvi).

S I E N Ų
M O R F O M E T R I J A

Kalbėdami apie valstybių sienas ir jas bestudijuodami žemėlapiuose, surandame sienų savotiškumą, sienų pravedimo įvairumą.

1. Vienas iš tokių įvairumų — sienos santykis, palyginus ją su oro linija, tarp abiejų sienų galų. Šitas palyginimas pasako mums, ar ta siena yra komplikauta ar paprasta. Be to, iš to matome, ar siena teikia mažau ar daugiau galimybų abiejų kaimyninių valstybių gyventojų susisiekti: a) Lietuvos — Latvijos sienos santykis su oro linija yra 1,67 — daugiau kaip pusantro karto siena ilgesnė už oro liniją; b) Lietuvos rytinė pietvakarinė siena — 1,52; c) Lietuvos — Vokietijos siena — 1,31 (visoms sienoms — 1,52).

Iš to matome, kad Lietuvos — Latvijos siena daugiausia išvingiuota.

2. Kitas įdomus sienų įvairumas, taip vadinamas išsivystymas, gaunamas palyginus sienos santykį su rutulio tūriu.

Lietuvos sienų matematinis išsivystymas yra 1,91 — maždaug du kartus didesnis už rutulio tūrį. (Latvijos 2,36). Palyginus su Latvijos, Lietuvos sienos rodo mažesnę nukrypimą nuo idealios rutulio formos.

Kiekvienam Lietuvos sienos km. tenka 40,79 kv. km. teritorijos, gi Latvijos 29,82 kv. km. Tas rodo, kad Latvijos sienų pakraščio interesai didesni už lietuvių, nes vienas sienos km. aptarnauja mažiau ploto.

Benagrėnėjant sienų įvairius klausimus, svarbu nustatyti, ir kokie bendro sienų kiekio procentai atitenka paskiroms sienoms su paskiru kaimynu. Politinė geografinė siena sako, kad juo daugiau kaimynų — juo geriau. Ir, iš viso, istorija rodo, kad daugakaimynystė geriau už vienkaimynystę (mažesnis pavojus būti sunaikintam stipresnio, platesnio ir visokiaropės bendradarbiavimas su didesniu valstybių skaičium).

Lietuva turi 3 betarpiškus kaimynus: Latviją, Vokietiją ir Lenkiją. Be to, Lietuva turi 21 km. (be Klaipėdos) pajūrio.

Bendras Lietuvos sienų ilgumas

yra 1457 km. (Kilometražas žinomas skaitliais svyruoja tarp 1445 — 1520): a) Lietuvos — Latvijos siena 575 km (39.4%) b) Lietuvos — Lenkijos 525 (36%); c) Lietuvos — Vokietijos 356 km. (23%).

Latvijos sienos ilgesnės už Lietuvos 638 km. Nors Latvijos teritorinis plotas už Lietuvos didesnis tik 6000 kv. km., bet jos sienos yra ilgesnės todėl, kad Latvija turi daug ilgesnį pajūrio ruožą, be to, jos pasienis labiau išvingiuotas.

J O R A

1. Lietuvos pajūris (be Klaipėdos) 21 km., su Klaipėda — per 100 km. Lietuvos sausumos sienų santykis su pajūriu 1,4:98,6. Latvija turi 494 km. pajūrio ir 1601 sausumos sienų.

2. Iš to matome, kad Lietuvos pajūris labai siauras, be to, jis mažai tinka (be Klaipėdos) laivinykystei. Todėl Klaipėdos uostas laisvai Lietuvai yra ir bus labai svarbus. Šakoma, kad pajūris su geru uostu — tai valstybės plaučiai. Jūra taip pat yra geriausias ir patikimiausias kaimynas.

3. Kalbant apie Lietuvos valstybės sienas ir kaimynus, reikia prisiminti ir bendrą Lietuvos politinę padėtį.

Lietuva guli tarp dviejų milžinių kaimynų. Į jos sienas visad buvo didelis spaudimas. Nuo Vokietijos ir Rusijos politinių užmačių daug priklausė Lietuvos poli-

tinė ir net fizinė ateitis. Toks domoklo kargas kabo ir virš kitų mažųjų tautų, gulinčių tarp agresingų kaimynų milžinų. Pavyzdžiai rodo, kad net ir žymiai didesnės valstybės (kaip rodo Čekoslovakijos, Lenkijos, Rumunijos ir kitų valstybių likimas II Pasaulinio karo metu. Red.) neįstengia savo sienų apginti, praranda netgi nepriklausomybę.

4. Didžiųjų kaimynų spaudimo koeficientas, spaudžias į Lietuvos sienas, aritmetiškai išreikštas yra 103, gi tautinis spaudimo koeficientas — 42. (Latvijos 96 (50), Estijos 161 (100). Tai reiškia, Lietuvos atžvilgiu, kad ją supančios valstybės turi 103 kartus daugiau gyventojų, gi Lietuvą su pančios tautos turi 42 kartus daugiau gyventojų.

Istorija rodo, jog valstybės su mažais ant jų sienų spaudimo rodikliais turėjo ir turi laimingesnį likimą ir mažiau pavojų tapti kaimyninių valstybių aukomis (Švedija, Norvegija, Anglija, Italija, ir t.t.).

5. Sienos yra periferiniai, kraštutiniai valstybės organai, palyginti su žmogaus kojomis ir rankomis.

Pusė atsikuriančios Lietuvos (1918 m.) sienų buvo žaizduotos, nenatūralios, karo padiktuotos. Tos sienos buvo sužalotos mūsų kaimynų. Todėl nemostabu, kad Nepriklausoma Lietuva visą laiką jautė ir kentėjo neišspręstų sienų problemų — kančias. Sienų problemos trukdė lietuvių tautos kultūrinį kilimą, o dažnai statė pavojų visos valstybės egzistencijai.

M.S.

Kadaras Medžioja Dolerius

Dienraščio "Le Monde" bendradarbis Thomas Schreiber paskyrė 3 straipsnius Kadaro režimo devynių valdymo mėnesių balansui suvesti. Jis to režimo raidoje išžiūri du laikotarpius: pirmas, kuris užtruko nuo Kadaro vyriausybės primesto Vengrijai praeitų metų lapkričio 4 d. ligi š.m. kovo mėn. pradžios, kurį galima pavadinti apraminimo ir pažadų laikotarpiu. O antrasis — režimo sukietėjimo ir persekiojimų, kuris trunka ligi šiol. Režimas ligi gegužės pabaigos likvidavo visus ryškesnius savos priešu, tačiau tas nusikratymas, pagal "Le Monde", yra apgaulingas, nes daugis tų priešu, užuot kovoję iš oro, nusprendė kovoti iš vidaus, įsirašydami į partiją. Iš 345.000 narių socialistų partijoje birželio 1 d. 118.000 įsirašė per balandžio mėnesį. Iš čia labai žymus partijos nevieningumas.

Daug sunkumų turi Kadaro režimas ir ūkio srityje. Maskva buvo priversta suteikti ilgalaikę 874.000.000 rublių paskolą prekėmis ir 264 mil. laisvaisiais devisais. Visos vadinamojo socialistinio bloko šalys taip pat atėjo pa-

galbon. Bet Vengrijai šiauriai trūksta laisvos valiutos. Todėl Kadaro vyriausybė sugalvojo prisivilioti kiek dolerių net tokiu būdu: Amerikoje gyvenantieji vengrai gali užsakyti savo giminėms puošniausioje Budapešto gatvėje — Vorosilovut 2-ju kambarių butą už 4.400 dolerių. Stengiamasi pritraukti taip pat užsienio turistus. Tačiau pramonės krizė tebetrunka. Visų pirma vienas ketvirtis kvalifikuotų darbininkų pabėgo sovietams sutrukdžius sukilimą, o antra, darbininkijos pasipriešinimas Kadarui yra nepermdaujamas. Žemės ūkio srityje atsargiai bandoma grįžti į kooperatyvų atstatymą, nors, pažymi "Le Monde", senasis pasikėsinimas kolektyvizuoti visą žemės ūkį greičiausiai niekadoms nebegrįš. Santykiuose su lietuvių pasauliu Kadaras vyriausybė labai kenčia nuo izoliacijos, nes daugio ji laikoma visiškai neįteisėta, ant Sovietų durtuvų primesta vengrų tautai. Todėl labai stengiamasi tą izoliaciją sušvelninti, ir kiekviena menkiausia delegacija iš užsienio priimama su dideliu iškilmingumu. Kultūrinėje srityje Kadaras vyriausybė priversta skaitytis su tautos nuotakomis. Kinuose rodomos tikrai Vakarų ar prieškarinės vengrų filmos, nes negali būti nė kalbos apie rodomą sovietinio filmo: neatitiktų nė vienas žmogus. Tas pats su muzika: tik tai Vakarų muzika publiškai priimtina. Nepaisant džiūti kartaus nusivylimo Vakarais, vengrai vis dėlto aiškiausiai linksta į Vakarų ir į jų kultūrą, boikotuodami išimtinai visa, kas yra sovietiška. Šiuo atžvilgiu, rašo "Le Monde", venbalsiškumas yra visuotinis. Viskas, kas ateina iš Vakarų, yra priimama su entuziazmu.

● Vašingtone įvyko Pabaltijo valstybių pasiuntinių pasitarimas, kuriame dalyvavo Lietuvos pasiuntinybės charge d'affaire J. Kajeckas, Latvijos — dr. A. Speke ir Estijos pasiuntinybės tarybas A. Dinbergas.

● Pavergtųjų Europos Tautų delegacijos įkurdinamos Romoje ir Rio de Janeiro. Prof. Z. Ivinskis ir dr. J. Gailius yra prašyti atstovauti PET Romoje, o inž. Jonas Abraitis drauge su Msgr. Ignatavičium Rio de Janeiro.

DĖMESIO!

KALĖDOS ČIA PAT!
PRISIMINKITE
SAVO ARTIMUOSIUS!

KAS BŪSITE MŪSŲ JUBILĖJINIS KLIENTAS?

Netrukus mes išsiųsime 25.000-ąjį siuntinį į Europą. Šia proga mes ruošiamės 20 vertės siuntinį, laisvą nuo mokesčio, kurį padovanosime tam laimingajam mūsų klientui, kuris prisųs užsakymą ir pas mus bus užregistruotas sąrašė Nr. 25.000.

VYRIAUSIA BŪSTINĖ:

O D R A

6a Elizabeth St., Melbourne.

DARBO VALANDOS: 9 v. r. — 6 v. p.p. šeštad.: 8.30 v. r. — 1 v.p.p.: TELEFONAS: MF 6178

SENIAUSIA SIUNTINIŲ FIRMA. SIUNTINIAI Į RUSIJĄ, UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ IR ESTIJĄ. MES SIUNCIAME: VAISTUS, MAISTĄ, DRABUŽIUS, AVALYNĘ, ODĄ — PAPRASTU IR ORO PASTU.

Gavėjas nieko neprimoka. Visas išlaidas apmoka siuntėjas. 100% garantija dėl tvarkingo užsakymų išpildymo ir pristatymo. Visų prekių pavyzdžius galite apžiūrėti mūsų įstaigoje.

MŪSŲ ATSTOVAI:

Geelong, Vic. 210 Ryrie St. Tel. X 3885.
E. Newborough, Vic. 65 Western Ave.
Adelaide, S.A. 24 Wright St.
Brisbane, Q'Land. 140 Junction Rd., Clayfield.
Hobart, Tas. 1 Third Ave., Springfield.

VISUOMENĖS VEIKĖJAI POLITIKUOJA

Vertindamas Sydnėjaus lietuvių teatro Atžalos spektaklį „Visuomenės veikėjai“, tūlas Zigmą Vėsulą Tėviskės Aiduose įžiūrėjo jame piktybinį politikavimą. Tokiu politikavimu jį paskatino ne vien tos komedijos autorius, bet ir visų teatro kolektyvų. Iš viso rašinio aiškiai matyti, kad jo autorius nerūpėjo pagvilinti nei paties veikalo, nei jo sceninio apipavidalinimo iš estetinės pusės, bet tik ta proga paskleisti savas politines tendencijas, apkaltinant kitus tendencingumu. Viskas būtų tvarku, kas savo vietoje, bet šį kartą mūsų kritikas pasirodė, kaip tas žvėryno lankytojas, kuris matė gyvūnėlius, už auksos grūdą mažesnius, o dramblio tik nepastebėjo. Paprastai tokie „kritikai“ išleidžia iš akių pačią esmę — meno kūrinį kaip tokį, o įsiekia jame tik tai, kas patenkintų jų profesines bei konfesines aspiracijas. Prieš tos rūšies kritikus, kurie mene nemato meno, bet jį išnarstydami įsiekia tik sau rūpimų dalykų, visados suklups ne vien tik Alantas su Atžala, bet ir Goethe ir Dostojewskis, ir Šekspyras bei Comedie Française. Čia mes nesileisime į smulkesnę Alanto veikalo analizę — ją padarė Z. Vėsulas, iš kurios kiekvienam bus aišku, kiek tendencingas yra komedijos autorius, o kiek jo kritikas. Žinoma, reikia pripažinti, kad minimasis veiklas nėra šedevras, bet gi jo silpnosios pusės glūdi ne idėjinėje plotmėje, kaip kad išveda Z. Vėsulas, bet pačioje kompozicijoje, situacijose, išvystyme. Kritikai liūdnai, kodėl veikale įvesta tik dvi partijos (ir tai dar pavadinotos tikraisiais vardais!), bet nėra tautininkų. Tai reiškia ta pati, ką iš autoriaus reikalaujame, kodėl į sceną neišvedė tos X vietovės nei lietuvių graborių, nei batsiuvių. Z. Vėsulas čia pat teigia, kad suminėtos tos dvi srovės tik tam, kad iš jų pasišaipytų. Gaila, kritikas per didelį savo uolumą ir čia nepataikė: Alanto veikale niekur nepasišaipyta iš pačios sro-

vės, kokia ji bebūtų, bet tik iš atskirų asmenų, kurie savo asmeniškiems interesams pajungia partijas bei jų autoritetą. O tokių žmonių pasitaiko visose srityse. Tad visai nenuostabu, kad tokiame Drasučiui labiau rūpėjo savo siuvelkla, nei katalikiškos srovės reikalai. Lygiai ir Gauba savo barą stato augščiau už socializmą. Tad kur čia tyčiotasi iš partijų? Z. Vėsulas įžiūri nusikaltimą, kad visuomeninės srovės įvardintos tikraisiais vardais. Tiesa, pagal galiojančius etikos dėsnius literatūrinuose veikaluose nevertotini konkretūs gyvieji asmenys. Vis tik visuomeninė srovė nėra konkretus asmuo ir praktiškai vartojama kaip bendrinis daiktavardis. Partijos tikraisiais vardais savo kūrinyje vartoja ne vien tik dabarties rašytojai, bet ir klasikai.

Neišvengia tendencingo Z. Vėsulą žvilgnio ir pats teatras Atžala. Kritikas teigia, kad Alantas turi valią rašyti, ką nori, bet stebėtina, kaip keista, kokia logika remdamasis Z. Vėsulą ta valią paneigia Atžalai? Kiek žinoma, Atžala yra nepriklausomas meninis vienetas, kuris naudojasi lygiai panašiomis laisvėmis, kaip ir nepriklausomas menininkas ir kuris vargu ar įpareigotas duoti atskaitomybę vienai kuriai visuomenei pakraipai. Rašinio pradžioje kritikas išgria, kaip darnų ir gerai nusisekusį, gi užbaigia, kad „šis Atžalos spektaklis estetinio pasigėrėjimo nedavė“. Tokiai pačiam sau prieštaravimas liudija, kad kritiko dešinė nežino, ką daro kairė. Pagaliau neaišku, ką norima pasakyti pavadinant visą Atžalos nuotykį „nemenišku menu“. Mūsų supratimu yra arba menas, arba nėra meno. Bet nemeniškas menas skamba ir reiškia, ką nesvietuotas svestas.

Kaip matėme, visuomenės veikėjai politikavo scenoje siekdami daugiau kostiumų užsakymų arba alaus kaušelių, bet kad jie peržengs rampą ir ims politikuoti

Sydnėjaus arba Melbourne gatvėse, tai mes išgirdome tik Z. Vėsulą kritikoje, kuri savo keliu reikalauja naujos kritikos.

V. Kikilis.

Trys Knygos Jaunimui

Terros leidykla dar šiemet numatė išleisti tris knygas mūsų mažiesiems ir tuo bent dalinai sušvelninti jaunimui lektūros badą. Terrai talkina LB Kultūros Fondas, sutikęs apmokėti dalininkams už tokių knygų iliustravimą.

Pirmąją šių knygų eina „Vargšas ir jo karalaitė“, pasakų knyga iš mūsų ir mūsų kaimynų tautosakos. Ją seka Aloyzo Barono apyskaitės „Mėlyni karveliai“ ir Igno Končaus žemaičių pasakos „Ežerą rausiu“.

Šios knygos bus gražiai iliustruotos, tekstas įdomus ir patrauklus, kalba taisyklinga. Leidykla žada išleisti gražiai, kad nebūtų gėdos paimti į rankas ir parodyti kitiems. Iliustruoja lietuviai dailininkai.

Beveik visos iki šiol jaunimui išleistos knygos leidykloms davė nuostolius, nes jų išleidimas brangus, o pareikalavimas mažokas. Jei Terrai pasiseks su LB Kultūros Fondo talka bent sumegzti galus su galais, leidykla numatėsi vėliau išleisti dar 2-3 knygas ir jomis dar daugiau papildyti kuklią jaunimui knygų lentyną. Patirta, kad leidykla numatėsi kreiptis į tokių knygų reikalingus tėvus ir skatinti iš anksto užsisakyti tokias knygas, nes manoma, kad šitoks būdas yra pati geriausia priemonė susimąžinti riziką arba laikui įsitikinti, kiek šios pastangos įdomios tėvams ir šių knygų būsimiems skaitytojams.

**VIENAS VYRAS — NE TALKA
VIENAS ŽODIS — NE ŠNEKA
— TAD VISI Į LIETUVIŠKŲ
NAMŲ ĮSIGIJIMO TALKĄ!**

PONAS DAKTARAS SKAMBUTIS

Melbourn vyresniųjų skaučių rugsėjo 14 d. vakaro proga buvo suvaidinta Stasio Čižausko vieno veiksmo komedija „Ponas Daktaras Skambutis“. Vaidinimui režisavo pats autorius.

Centrinis asmuo yra „daktaras“ Skambutis, nors jį tepamatom tik pačioje pabaigoje ir tai visai trumpam. Tai tipas melagio ženkio. Jis suka mergaitėms galvas, pozduodamas didžiai mokyta, vaizduoja net vengrą, naudoja įvairias pavarde. Kartą pagaliau įkliūna ir susisarmatinęs turi pasitraukti. Jį vaidino Visvaldis Alekna. Komedijėlė yra gana vykus, tema gyvenimiška, aktuali, kalba eiliuota. Komedijai eiliuota kalba nėra jau toks įprastas dalykas, gal kiek net trūkantis. Veiksmas scenoje tačiau sugebėjo sudominti žiūrovus, o tas ir svarbiausia scenos veikalus.

Komedijos veikėjai vaizduoja šių dienų mūsų gyvenime išryškėjusius tipus, bet ne individualius charakterius. Tokį mes sut-

kome Kupliną (Joną Barilą): užguitas, dvi pamainas dirbantis šeimos tėvas, tačiau nepalūžusi lietuviškos žemės atžala tik į savo kiauštą susitraukęs. Jis mažaisiais ir naujybėmis pasidavęs. Be reikalo valdybos vadovas jam scenoje i rankas padavė anglišką laikraštį — tetiko tik lietuviškas. Barila tėvą suvaidino gerai. Lietuviški berniukai yra išlikę ir Jurgis su Andriu, kuriuos suvaidino Davis Bitė ir Arvydas Krausas.

Kitą kategoriją sudaro moterys — pati šeimininkė Kuplėnienė jos duklė Gaida, kaimynė Raktienė ir studentė Nijolė. Visos jos mažiau ar daugiau paliestos asimiliacijos, nors tas vyksmas ir nėra vidinis, tik dėl noro išsinerinti iš senosios vietintojo asmens kailio, dėl noro pakopti augščiau socialinėje pakopoje. Be reikalo, mums atrodo, autorius ir režisierius per daug sušaržavo studentę. Negi toks tipas būdingas mūsų studentijai?

Labai gera buvo Kuplėnienės asmenyje Danutė Čižauskienė, ne-

bloga Gaida — Audronė Lazūtė, visai gera kūmūtė Raktienė — Jakutytė Rasa. Autprieis ir režisieriaus skirtą vaidmenį atliko gerai studentės rolėje Vida Butkevičiūtė.

Gaila tik vaidylos reikėjo scenoje skirti kokių nors antrinių darbų, kurie juos būtų vertę judėti. Tuo būdu būtų natūralusis išspūdis. Kartais, mat, atrodė, kad vaidylos tik ir telaukia pasakyti savo rolės žodžius.

Apskritai, dalykėlis geras, suvaidinta gerai. Linkėtina sėkmės ir toliau šioje srityje autoriui stasui Čižauskui.

A.A.

Nauja Mariaus Katiliškio Knyga

Spalio mėnesį iš spaudos išeina naujausias Mariaus Katiliškio romanas „Miškais ateina ruduo“. Leidžia čikagigskė Terros knygų leidykla, spaudos darbai atliekami M. Morkūno spaustuvelyje, atspausdinioje bemaž visus Terros leidinius.

Marius Katiliškis yra vienas stipriausių ir vienas talentingiausių mūsų rašytojų emigracijoje, įdomus kaimo gyvenimo pažinimu, puikus pasakotojas. Prie šio romano Marius Katiliškis dirbo keletą metų. Tai didžiausias ir rimčiausias jo veiklas, virš 500 psl. apimtis, kuriame vaizduojamas kaimo gyvenimas. „Miškais ateina ruduo“ nėra būtis romanais, kaip mess jį suprantame. Jame daug dėmesio psichologinėms ir socialinėms kaimo problemoms, pastarojioms ypač retai sutinkamoms mūsų literatūroje.

PROF. MYKOLO BIRZISKOS,

Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro ir nusipelnusio lietuvių tautos veikėjo 75 metų sukaktį pagerbė ne tik lietuvių laisvoji spauda ir visuomenė, bet ir kitų tautų laikraščiai. Ypač išsamių per dvi skiltis str. rugp. 28 d. apie suakutvininką atspausdino vienas didžiausių Suomijos dienraščių „Helsingin Sanomat“.

WILLIAM SAROYAN

70.000 ASYRIEČIŲ

William Saroyan (g. 1908) armėnų kilmės amerikiečių novelistas ir dramaturgas, parašęs per 400 novelių, išleistų keliolikoje rinkinių. 1939 m. laimėjo Pulitzer premiją už dramos veiklą „The Time of Your Life“. Čia spausdinamas sutrumpintas jo to paties vardo novelės vertimas.

Keturiasdešimt dienų ir keturiasdešimt naktų mano plaukai nebuvo matę kirpėjo, ir aš buvau bepradėdąs atrodyti lyg darbo netekęs smulkininkas. Žinote tą išvaizdą: geninus nuogus šunim šėko pjauti ir pasiruošęs stoti komunistų partijon. Mes, Mažosios Azijos barbarai, esame plaukuoti žmonės. Ir jei kartą mums reikia plaukai kirpti, reiškia, mums tikrai reikia. Šį sykį reikals buvo tiek blogas, kad mano vienintelė skrybėlė nebetilpo man ant galvos. Todėl tad aš ir nuėjau kirpėjų mokyklon. Trečiojoje gatvėje (San Francisco), kur kirpdavo plaukus už 15 centų. Atsisėdau kėdėn ir pasakiau: „Užpakaly palikit ilgesnius. Turiu siaurą galvą, ir jeigu nepaliksit užpakaly pakankamai plaukų, išeisiu iš čia panašus į arkli. Alyvos nei vandens nereikia. Palikite sausius.“ Skaitymas žmogų padaro pilnų. Rašymas, kaip matote, precizišku.

Bet visa tai skamba neįdomiai. Ir galbūt todėl, kad aš neužsiminiau apie kirpėją, jauną vyrą, kuris mane kirpo. Jis buvo augstas, tamsaus rimto veido, storų, rodos tuoj šypotis pradėsiančių lūpų, tankių blakstienų, liūdnų akių, ilgą nosimį. Jo pavarde pastebėjau įrašytą kortelėje, kuri

buvo prilipinta prie veidrodžio: Theodore Badal. Gera pavarde, tikra. Geras jaunas vyras. Teodoras Badal pradėjo dirbti apie mano galvą. Kol jo neužkalbina, geras kirpėjas niekuomet nekamba. Nesvarbu, kiek pilna būtų jo širdis. „Ta pavarde“, aš kreipiausi į jį, „Badal — ar nebūsite kartais armėnas?“

Aš, matote, esu armėnas. Žmonės žiūri į mane ir spėlioja. Todėl aš imu ir patsai pasakau jiems. „Aš esu armėnas“, — aš jiems sakau.

Tai, aišku, yra visiškai nereikšminga pastaba, tačiau jie jos išmanę laukia, todėl aš jiems, ir pasakau. Aš neturiu nei mažiausio supratimo, kaip žmogus jaučiasi būdamas armėnu, ar angliu, japonu, ar kuo nors kitu. Aš trupučių nuvokių, kas tai yra būti gyvam. Ir tai yra vienintelis dalykas, kuris mane domina.

„Taigi, ar nebūsite, kartais, armėnas?“, aš jo paklausiau.

Mūsų, matote, yra nedaug, todėl susitikimas tampa nekasdienišku įvykiu. Mes nuolat dairomės įsiskodami su kuo būtų galima pakalbėti sava kalba. Ambicingiausia mūsų politinė partija priskaičiuoja veik du milijonus mūsų šiam žemės rutulį. Tačiau mūsų pačių dauguma taip negalvoja. Dauguma mūsų atsisėda, pasiima pieštuką, popierių ir pradeda mintimis keliauti nuo vienos pasaulio dalies prie kitos, galvodami, kiek armėnų galėtų vienoje kurioje šalyje gyventi — užrašo didžiulius skaičius. Paskui eina prie kitos: Indija, Rusija, Sovietų Armenija, Egiptas, Italija, Vokietija, Prancūzija, JAV-bės, Pietų Amerika,

Australija ir t.t. Ir po to, kai mes susumuojame optimistiškiausius skaičius, gauname truputį mažiau negu vieną milijoną.

Tada mes pradėdame galvoti, kiek didelės yra mūsų šeimos, koks didelis mūsų priauglis ir koks mažas mirimų skaičius (išskiriant karo metus, kuomet žudynės mirimų skaičių padidina), ir mes pradėdame vaizduotis, kaip greitai mūsų skaičius didės, jeigu mus paliks netrukdomus kokiame ketvirtin šimtmečio. Ir mes jaučiamės laimingi. Mes, aišku, neimame dėmesio žemės drebjimų, karų, žudynių, bado metų ir t.t. O čia ir glūdi klaida.

Aš paklausiau Teodoro Badal, ar jis nėra armėnas. „Aš esu asyriečių“, — jisai atsakė. Tai vis jau šis tas. Jie, asyriečiai, kilę iš tos pat pasaulio dalies, kaip ir mes. Jų nosys yra tokios pat, kaip mūsų nosys, akys — tokios, kaip mūsų akys, širdys, kaip mūsų širdys. Jie kalba kita kalba. Kai jie kalba, mes jų negalime suprasti, bet šiaip jie yra labai panašūs į mus.

Daug maloniau, aišku, jeigu Badal būtų buvęs armėnas, na, bet buvo gerai taip, kaip buvo.

„Aš esu armėnas“ tariau. „Aš pažinčiau kelis asyriečius savo mieste. Joseph Sargis, Nito Elia, Tony Saleh Ar nepažįstat kurio jų?“

„Josep Sargis, — jį pažįstu, Badal atsakė, kitų nežinau. Prieš penkerius metus mes gyvenom New Yorke, po to persikėlėm į vakarus, į Turlock. Paskui atsikraustėm į San Francisco.“

„Nito Elia“, aš pasakojau, „yra Gelbėjimo armijos kapitonas. Tony Saleh — žuvo prieš aštuonerius metus. Jis jojo arkliu, nukrito, o arklys bėgo. Jo koja kažkur buvo įkliuvusi, o arklys bėgė ir bėgo ratu, kokią pusę valandos. Paskui sustojo. Kai jie prie jo pribėgo, Tony buvo nebegyvas. Jam

buvo tada keturiolika. Ašėjau su juo mokyklon. Jis buvo labai gudrus berniokas, labai geras aritmetiko“.

Mes pradėjome kalbėti apie asyriečių kalbą, apie armėnų kalbą, apie pasaulį, gyvenimo sąlygas tėvynėje ir taip toliau.

Už 15 centų man kirpo plaukus, o aš stengiausi per tą laiką sužinoti ką nors naujo, atrasti naują tiesą, naują gyvenimo stebuklą, supratimą suvokti žmogaus taurumą (žmogus yra taurus, — nemanykit, kad jis toks nėra).

Badal kalbėjo: „Aš nemoku skaityti asyriečių kalbą. Gimiau aš Senjame krašte, na, bet aš noriu apie tai užmiršti“. Jis atrodė pavargęs. Ne kūniškai — dvasiškai „Kodėl?“, paklausiau. „Kodėl jūs norite užmiršti?“

„Hm“, jis šyptelėjo, „visai paprastai, todėl, kad tenai viskas užbaigta.“

Aš kartojau jo žodžius, tiksliai, nieko nuo savęs nepridedamas!

„Kadaise mes buvome didelė tauta“, jisai tėsė, „bet tas buvo vakar, užvakar. Dabar mes belikome pasakojimu senovės istorijoj. Mes turėjome augstą kultūrą. Jie jįja vis dar pagarbiai tebesigėri. O aš esu dabar Amerikoje ir mokausi kirpti plaukus. Kaip tauta mes esame nušluoti, savo atgyvenome, su mumis viskas baigta. Kuriems galams man besimokyti skaityti asyriečių kalbą? Mes neturime rašytojų, ar kokių žinių, naujienų. Na, kartais yra šokių tokių žinučių: kartas nuo karto angliai pakursto arabus mus žudyti, bet tai ir viskas. Tai sena istorija, ją mes ir taip gerai žinome. O šiaip ar taip, ir tos žinios mus pasiekia per Amerikos telegramų agentūrą.“

Jo pastabos man, armėnui, buvo skaudžios. Aš patsai visuomet sunkiai išgyvendavau mintį apie savo tautiečių naikinimą. Tačiau niekuomet nebuvau girdėjęs to iš

angliškai kalbančio asyriečio lūpu.

Aš pajutau didelę meilę tam jaunam vyrui. Nesupraskite manęs klaidingai. Šiais laikais pernelyg jau greitai linkstama galvoti nešvankiais terminais, kai vyras pasisako jaučias meilę kitam vyrui.

Aš manau, kad aš myliu visus žmones, netgi Armenijos priešus, kurių, takto sumetimais, aš netgi, nepaminėjau. Tačiau visi jau žino, kas jie yra. Aš nieko neturiu nei prieš vieną iš jų, todėl, kad aš galvoju apie juos, kaip apie žmones; kaip apie žmogų, gyvenantį viena gyvenimą, ir aš žinau, aš esu tikras, kad paskiras žmogus negali įvykdyti minios padaromų baisenybių. Aš smerkiu minią

„Taip, tas pat yra ir su mumis“, — tęsiau mūsų pokalbį. „Mūsų tauta irgi yra sena. Mes tebeturime dar savo bažnyčias, turime kelis rašytojus, bet, bendrai paėmus — tas pat.“

„Taip“, kalbėjo kirpėjas, „aš žinau. Mūsų tikslai ir siekimai buvo turbūt klaidingai pasirinkti. Mes siekėme paprastų dalykų: taikos ir ramybės, šeimų. Mes nesiveržėme į mašinas, pergales, militarizmą. Nesiskverbėme į diplomatiją ir apgaule, kulkosvaidžių ir nuodingų dujų išradimus. Taigi, nėra ko dabar jaustis nusivylusiems. Mūsų dienos, turbūt, jau praėjo.“

„Mes nepametėm vilties“, aš tariau. „Nėra nei vieno armėno, kuris nesvajotų apie Nepriklausomą Armeniją.“

„Svajonės?“, kalbėjo Badal, „taip, tai vis šis tas Asyriečiai jau ir svajoti nebegali. O žinote kodėl? Kiek jūs manote mūsų yra išlikę ant šios žemės?“

„Du, trys milijonai“, — aš spėjau.

„Septynios dešimtys tūkstančių“, kalbėjo Badal. „Tai viskas. Septynios dešimtys tūkstančių

asyriečių pasaulyje, o arabai mus vis tebežudo. Pereitą mėnesį mažo samyšo metu jie nužudė septyniasdešimt mūsų. Laikraštyje buvo trumpa žinutė. Dar septyniasdešimt mūsų kiti sunaikinti. Ne užilgo mes būsime visiškai nušluoti. Mano brolis yra vedęs amerikietį. Jie turi sūnų. Nėra vilties. Mes stengiamės pamiršti Asyriją. Mano tėvas dar tebeskaito laikraštį, ateinantį iš New Yorko, bet jis jau senas. Netrukus jis bus miręs.“

Jo balsas staiga pasikeitė. Jisai nustojo kalbėti, kaip asyriečių, ir pradėjo kalbėti kaip kirpėjas: „Ar pakankamai sutrumpinau viršų?“, jisai paklausė.

Tolimesnis mano pasakojimas būtų blankus. Aš pasakiau jaunajam asyriečiui „iki pasimatymo“ ir išėjau. Eju pėsčias skersai miesto kokiais keturias mylias iki savo bažnyčios, Carl gatvės. Galvoju apie tą visą reikalą: Asyriją ir tą asyriečių Teodorą Badal, besimokantį kirpėjo amato, apie liūdėsį, slypintį jo balse, apie beviltiškumą persunkto jo mintijimą.

Tas įvyko prieš kelis mėnesius, tačiau aš nenustojau galvojęs apie Asyriją. Man knietėjo pasakoti apie Teodorą Badal tą senos tautos sūnų, jauną, energingą, neveltin kritusį vyrą. Apie septynias dešimtis tūkstančių asyriečių, apie septynių dešimčių tūkstančių saują tos didžios tautos ir visus kitus, nutildytus mirties, apie jų subirusią ir pamirštą didybę, ir apie jauną vyrą, besimokantį Amerikoje kirpėjo amato, jauną vyrą karčiai besimokantį istorijos eiga. Jame aš suvadau tautos dalį, dalį žmogaus, dalį Asirijos, dalį kuri negali būti sunaikinta, kurios nei žudynės, nei žemės drebjimas, nei karas ir badas, nei okupacija — niekas negali sunaikinti.

Laisvai vertė
St. Skorulis.

Ko Siekiama?

ALB KRAŠTO VALDYBAI GERBIAMI TAMSTOS

Skirdami nemažos reikšmės Jūsų užplanuotam Australijos Lietuvių Metraščiui, mes randame reikalingą atkreipti Jūsų ypatingą dėmesį į redakcinės komisijos sudėtį ir atsakomybę.

Gerai žinodami mūsų visuomenės susiskaldymą ir subjektyvumą, randame reikalingą, kad redakcinė komisija būtų sudaryta ant plačios visuomeninės bazės, o nepalikta vienam asmeniui ir keletai jo padėjėjų.

Tik tuo atveju būtų galima sulaukti plataus bendradarbiavimo, reikalingo leidinio objektyvumo ir visuotinio pritarimo bei rėmimo. Su gilia pagarba,

Pirmininkas: pas. Dr. A. Mauragis
A.L. Kat. Kult. D-jos Valdybos Pirmininkas.

Sekretorius A. Ničėjus.
Nuorašus gauna: a) MP red.
b) TA red.

Didįjį Gerb. "Mūsų Pastogės" Redaktorius p. J. Kalakauskui.

Maloniai prašau atspausdinti Jūsų redaguojamame laikraštyje, virš paminėto A.L. Kat. Kult. D-jos Valdybos rašto nuorašą, rašyto A.L.B. Krašto Valdybai

Jus gerbiąs
Sekretorius.
pas. A. Ničėjus.
1957, rugsėjo mėn. 18 d.

DĖKOJAME IR PAAIŠKINAME

Australijos Lietuvių Metraščio Redakcija, dėkodama A.L. Kat. Kult. Draugijos Valdybai už malonų dėmesį dėl paties metraščio išleidimo ir jo redakcinės sudėties (žiūr. spausdinamą minėtos Draugijos raštą), drauge pareiškia, kad minėtosios Draugijos rūpestis ir baimė dėl metraščio galimo neobjektyvumo ir jo redakcijos vienašališkumo nepateisinama. A.L. Kat. Kult. Draugijos v-ba — sukuria nepasitikinimo šėšėlį, pati jo baidosi ir kitus gąsdina. Siūlydami metraščio redakcinę kolegiją sudaryti "ant plačios visuomeninės bazės", jos vadovai net kviečiami neįsitraukti. Vengdami aktyviai prisidėti prie užsimo darbo ir tik pasiliekdami sau teisę kitus įtarinėti subjektyvumu, jau tuo pačiu pasisako, kiek jų žodžiai yra nuoširdūs.

Cia norime bendruomenės dėmesį atkreipti į tai, kad Metraščio red. kolegija komplektuojama ne grupiniu pagrindu, o tik kviečiami tam darbai tinkami ir gali dirbti žmonės. Į ją buvo pakviesti: žurnalistas J. Kalakauskas — redaktoriumi ir redakcijos nariu; rašytojas V. Kazokas, žurnalistas J. Veteikis (ALB Krašto Valdybos narys švietimo ir kultūros reikalams), kun. P. Butkus, dailininkas V. Ratas. Gi metraščio bendradar-

bais kviečiami ne tik visų sričių kultūrininkai, bet ir visų veikiančių liet. organizacijų valdybos, kad jos paruoštų ir paduotų savo veiklos apžvalgą.

Grupinis redakcijos sąstatas šioje vietoje neįmanomas, nes a) visos mūsų bendruomenės Australijoje gyvenimas ligi šiolei vystosi ne grupiniu pagrindu ir b) visų veikiančių organizacijų atstovus suteikti į redakcinę kolegiją būtų tas pats, kas "devyniasdešimt bity pjauti". Pagaliau šito sąvaine suprantamo reikalo jokia kita organizacija neįsijungia. Juo mažiau pagrindo nepasitikinėti turi A.L. Kat. Kult. D-ją, kuri, jeigu ne kaip grupė, tai jos žmonės pakartotinai buvo kviečiami į redakcinę kolegiją ir jie atsisakė. Pakviestas kun. P. Butkus, principiniai sutikęs, po keleto savaitių pasitraukė. A.L. Kat. Kult. Draugijos pirm. dr. A. Mauragis, taip pat pakartotinai prašytas, į redakcinę kolegiją neįėjo, o vietoj to paskelbė savo sielvingą laišką. Tad ir drįstame klausti: ko siekiama tuo raštu? Ar draugijos valdybos pirmininkas norėjo akivaizdoje čia paduotų faktų pasireikšmų kaip visuomenės veikėjas? Ar diskredituoti bendruomenės akys tuos, kurie imasi pažityvus ir atsakingo darbo.

Cia pat užtikriname, kad Australijos Lietuvių Metraščio objektyvumą ir visapusiškumą nulems ne vien jo redaktorius bei redakcinė kolegija, bet visa veikiančioji Australijos lietuvių bendruomenė, kiek ji aktyviai ir nuoširdiai prisidės prie jam medžiagos teikimo ir išleidimo. Redakcinė kolegija atliks tik juoda techninę ir organizacinę darbą, ką lūdi ir atakų narių pasiskirstymas darbo sritymis.

Šia proga maloniai prašome visų organizacijų valdybas rūpestingai paruošti jų veiklos ir darbo apžvalgą metraščiui, o jau turimą medžiagą siųsti šiuo adresu: A.L. Metraščiui, 21 Mazarin St., Herne Bay, N.S.W.

A.L. Metraščio Redakcija.

AUKODAMAS TAUTOS FONDUI
PRISIDESI PRIE LIETUVOS
LAISVINIMO AKCIJOS.

LAIKRAŠTIS

KURĮ EUROPOS LIETUVIAI
GIRIA,

yra "Europos Lietuvis". Susipažinkite ir jūs ir tada peikite ar girkite. Bet mes nesilūome katės maiše. Prisiųskite savo adresą (Jūsų pažįstamų ar draugų) ir "Europos Lietuvis" keturias savaites lankys jus nemokamai. Adresas: "Europos Lietuvis" administracija, 1, Ladbroke Gardens, London, W. 11, England.

VELNIUS LIETUVOS

GYVENIME

Prieš porą metų Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos Toronto (Kanada) skyrius paskelbė vėją dr. Šapokos knygos "Vilnius Lietuvos Gyvenime" išleidimui anglų kalba, Dalis Australijos lietuvių šį sveikintą sumanymą parėmė prenumerata arba aukomis. Buvo surinkta apie 60 svarų (Adelaide, Melbourne ir Tasmanijoje). Atrodė, kad knyga metų laikotarpy bus išleista. Tačiau įvairios kliūtys knygos leidimą delsė ir nevienam aukotojui parūpo kokia yra pagaliau šio reikalo padėtis.

Neseniai gavau iš VKLS-gos Toronto skyriaus pirmininko padėti nušviečiantį atsakymą, kurį suinteresuotiems čia paduo.

"...Pinigus visus gavome ir nuoširdžiai už aukas dėkojame. Bendrai, iš viso pasaulio lietuvių, esame surinkę beveik 900 dol. (tikslios sumos neprisimenu nes pinigai randasi Toronto lietuvių banke "Talka", einamoje sąskaitoje, ir aukotojų sąrašai yra pas p. J. Ciečną), tačiau tos sumos nepakanka, nes knygos išleidimui reikalinga apie 2000 dol. Supraskite, kad knyga būtų išsiuntinėta įvairioms mokslo įstaigoms, įtakingiems asmenims ir kt. nemokamai. (Laisko autoriaus pabrūkta A.M.). Toliau. Knygos vertimas yra padarytas Anglijoje. Tačiau vėl reikalingas ištaisymas, nes dr. A. Šapoka nesutinka su kai kuriais terminais. Toronto, nei bendrai Kanadoje, tokio asmens, kuris galėtų ištaisyti vertimą, nėra. Buvau nuvykęs į Čikagą, kur turėjau bendrą posėdį su vietos VKLS skyriumi. Jie yra nepatenkinti, kad dr. A. Šapokos knyga nepaveikdavo tikrojo Vilniaus veido, nes autorius yra praleidęs protestantizmo reikšmę Lietuvai. Tačiau jie sutinka su knygos išleidimu ir yra surinkę per 200 dol. Ir Čikagoje neradau tinkamo asmens knygos vertimo ištaisymui. Nuvykęs į "Draugo" redakciją, gavau patarimą susirūti su p. Jurge. Galvojome, šiemet, spalio 9 d. knygą jau išleisti, nežinūrnt lešų trūkumo. Tačiau, atrodo, nepavyks. Ji greičiausiai pasirodys š.m. pabaigoje. — siunčiu nuoširdžiausius Kanados vilniečių sveikinimus Australijos Vilniaus krašto lietuviams. Su pagarba K. Baronas V.K.L.S. S-gos Toronto skyr. pirmininkas".

Tikėkimės, kad Vakarai greitai laiku turės ir lietuviškąjį šaltinį apie Vilnį. Gi kai kurie lietuvių irgi bus samoningai savo sostinės klausimu ir svietimoje spaudoje nepasitaisys tvirtinimų, kad Kaunas Lietuvos sostinė (žiūr. "The Herald" 1957.8.6 d. numerį) arba, kad gyvenęs ir studijavęs (rodos lietuvių lėšomis) Vilniuje, priimdamas Australijos pilietybę pasisakytų, kad kilęs iš Lenkijos.

To pat turinio pranešimas yra pasiųstas ir "Tėviškės Aidų" redaktoriui.

A. MUNCĖLIS.

Gyvenimo Drama

PRIE ŠACHMATŲ LENTOS

Tulas Ferenc Laszlo 1946 metų rugsėjo rytą stovėjo vienoje niurioje Budapešto geležinkelio stotelyje, Vengrijoje. Jis buvo beviltingoje padėtyje. Tačiau melsdamasis laukė kažkokios pavarės, tariamos Oscar Zinner — nors tai ir atrodė jam labai kvaila. Juk dar prieš dešimt dienų jis niekados nėra girdėjęs savo gyvenime tokios pavarės. Bet vienas jo senas draugas, kuris turėjo informaciją apie evakuojamus austrus, gyvenančius Budapešte, dabar turėjo ateiti čia ir pranešti jam kažką slapta.

"Vienas žmogus iš sąrašų iškrinta", tarė jis. Gal jis ir miręs, nes neatsiliepia į laiškus, pranešančius apie paskutinio traukinio išvykimą su austrais namo į Vengriją. Šis žmogus yra dailininkas, vardu — Oscar Zinner. Ar jūs rizikuotumėte vykti į laisvę to asmens vardu?"

Suprantama, — atsakiau aš, — man svarbu kiek galima greičiau išvykti iš savo krašto. Jau daug mano pažįstamų rusai yra suėmę. Ir manęs laukia toks pat likimas. Dabar gi, keičiant pavarę jokių formalumų man nereikės atlikti, nei paso gauti. Mano draugas patiekė man trumpą Zinner biografiją. "Jūs dabar esate dailininkas Oscar Zinner", tarė jis. "Sėsk ir gerai išstudijuok visus galimus atvejus. Rusų pasienie sargyba turės šio nuorašą. Juk tu žinai kaip atydziai jie tikrina. Dar vieną biografijos nuorašą turės jūsų grupės vadovas. Jis nepažįsta Zinner. Bet kada stotybje bus pasaukta jo pavarė, neatsilikite taip greitai". Kodėl? — paklausiau aš. "Matai, pasižino draugas, gali būti, kad Zinner pasirodys paskutinę minutę. O jeigu, neduok Dieve, atsilieptumėte abu, tai tu jau žuvgi!"

Ir taip keletą dienų aš atydziai studijavau Oscar Zinner gyvenimo istoriją tol, kol aš žinojau visas smulkmenas, nebogiiau kaip apie save. Aš jau galėjau apibūdinti namą, kuriame jis gimė Austrijoje. Aš žinojau jo išimokalinimą, jo manieras, net jo tapybos stilių. Galop, vėlai vakare prieš mano išvykimą, aš sukišau jo biografiją į skardinę ir įmečiau į Dūnojų. Išvykimo stotybje pradėjo šaukti alfabetine tvarka evakuojamųjų pavardes. Aš nustojau žado. Ir dar mano pavarė paskutinė. Pagaliau: "Zinner, Oscar Zinner", sušuko balsas. Aš norėjau atsiliepti. Bet vietoje to, aš medžiassimintyse, kad nepasigirstų atsakymas. "Zinner" — sušuko balsas vėl. Aš išėjau priekin ir tariau: "Aš".

Reiškia viskas buvo tvarkoje. Tikrojo Zinner nebuvo. Mus suakirė į grupes po dešimt ir sudino į traukinį. O mano galvoje vis sukosi mintys: "Aš esu dailininkas. Aš gimiau Graze. Mano tėvas buvo architektas..." Traukinys išjudėjo iš stoties. Galvojau, koks aš būsiu laimingas pasiekęs Vengriją.

Rusų kareiviai pradėjo tikrinti evakuojamus traukinyje. Aš vėl pradėjau jaudintis, ką aš sakysiu. "Aš esu dailininkas. Esu gimęs Graze, Austrijoje. Mano pavarė...". Mano pavarė yra... Aš nepaprastai blaškiausi ir nervinausi. Dieve mano, kad tik aš nesumaišyčiau savo pavardės. Už durų pasigirdo rusiški balsai. Staiga raudonosios armijos pulkininkas iškilo galvą į mūsų skyrį.

"Wer spielt Schach?", jis paklausė daryta vokiečių kalba. "Kas lošia šachmatais?". Aš buvau arčiausia durų, tai pulkininkas dar kartą stačiai kreipėsi į mane. "Spielen Sie Schach", jis paklausė. Aš jau nebuvau lošęs šachmatais kokia dešimt metų, bet man kitos išeities nebuvo. "Ja, Ich spiele Schach", tariau aš. Pulkininkas pamojo man sėdėti jį. Rusų skyriuje buvo daugiau karininkų, tarp jų ir vienas generolas, kuris ir norėjo pažaisti šachmatais. Jis liepė man sėdėti

prieš jį. Čia būta gerų užkandžių ir gėrimų, kurių nepaslykštėta ir man. Daugiausia ko aš bijojau, kad belošiant, jie nepradėtų manęs klausinėti mano gyvenimo praeities.

Kada traukinyje išvažiavo už miesto, generolas atnešė šachmatų lentą ir figūras. "Dieve, padėk man", galvojau aš. Aš žinojau, kad rusai geri šachmatininkai. O jei aš pasirodysiu silpnas ir neįdomus partneris, tai žaidimas tuoj baigsis. Tačiau, nors generolas ir buvo stiprus, bet aš pajėgiau prieš jį spirtis. Kai kada net turėjau geresnę padėtį.

Mes jau buvome netoli austrų sienos, kai mano grupės prižiūrėtojas staiga įėjo pas mus. "Šis žmogus dar nėra apklausinėtas", pareiškė jis. Man neteko sielotis. Netaręs žodžio, generolas atsisėjo ir išstūmė prižiūrėtoją į koridorį.

"Jūsųėjimas, vengre", tarė generolas. Ir taip mes baigėme pirmą partiją generolo laimėjimu. Tada generolas kažką pasakė rusų karininkui, kuris kalbėjo vokiškai. "Generolui patinka jūsų žaidimas", išvertė jis. "Jis loš antrą partiją". Tačiau prieš pradėdant, jis reikalavo, kad aš gerčiau degtinės. Ši partija krypo mano pusėn. Mes jau buvome paskutiniame patikrinimo punkte. Čia buvo mano gyvenimo ar mirties lošimas!

Tuo metu, stipriai ginkluoti rusų kareiviai bei enkavedistai, vertėjų lydimi, tikrino visą traukinį. Jie be didelių ceremonijų rusiškai atraptavo generolui ir nurodė į mane. Ir dar kartą sustingo kraujas mano gyslose! Aš visai neabejojau, kad generolas leis iškovoti mane. Prisiminiau, kad "aš esu dailininkas ir mano pavarė yra...". Niekaip negalėjau atsiminti. Tačiau, besikalbant su kareiviais, generolas pradėjo pykti ir staiga taip stūmė rusą sargybini, kad tas atsimušė į koridoriaus duris. Tada jis vėl atsisėdo prie šachmatų lentos ir pradėjo studijuoti

ėjimus. "Dava, vengre" tarė jis.

Mano širdis kiek atslūgo. Aš buvau tikras, kad daugiau niekas pas mus nebandys skverbtis. Mano nuotaika tiek pakito, kad aš net nusišypsojau. Generolas juokėsi taip pat. Generolas kreipėsi į jauną rusų karininką, kuris tarė man. "Generolui būtų malonu sužinoti su jumis vėl jau Vienoje. Kur jis galėtų rasti jus?" Aš tuojau nurodžiau garsy Vienos viešbutį. "O jūsų pavarė?", paklausė jaunas karininkas. Dabar, nors ir nevaržomas ir be baimės, tačiau vis tik aš buvau kiek neryžtingas. Bet negi aš galėjau šiuo atveju pamiršti tuos du paprastus žodžius. Ir gana balsiai aš tariau "Mano pavarė yra Oscar Zinner".

K. Kemečys.
Iš "Reader's Digest".

NAMELIAI MANO MIELI,
MAN VISUR PATOGU,
BET NIEKUR NER TIEK LAIMES,

KAIP PO JŲSŲ STOGU —
KIEKVIENTAS LIETUVIS SAVO
INSAIS PRISIDEDA PRIE LIETUVIŲ NAMŲ ĮSIGIJIMO!

DĖMESIO!

Neužmirškite švenčių ir kiekviena proga įsigyti
LIETUVIŠKŲ KRUPNIKO
(Honey Liqueur)

ir degtinės trijų rūšių: VODKOS, SLYVOVICOS, ZUBROVKOS, POMERENZ, kurios yra augstos kokybės ir pardavinėjamos visoje Australijoje. Tad reikalauskite

Ernstan Bottling Co. Ltd.

gamybos gėrimų su Amerikos erelin etiketėse.
Sydneyje gėrimų reikalą raštu telefonu ar asmeniškai kreiptis:

HILLCREST TRADING CO.
Wine and Spirit Merchants
81 Hillcrest Avenue, Hurstville
tel. LU 4464.

ERNSTAN BOTTLING CO. LTD.
2 Murray St., W. Mitcham, S.A.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVES, LOVOS SKALBINIAI, kaip įpilai ir užvalkalai 63" (160 cm.) plotumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.
Rockdale stotis. Tel.: LW 1226
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekęs duodamos ir išimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

*Jeigu rūpestis neleis džiautis tau
užmigtį dėl siuntinio —
PARAŠYK*

TAZAB

22. ROLAND GDNS • LONDON • S.W.7

SURASTAS PIGESNIS KELIAS SIUNTINIAMS I Lietuvą

SIUNCIAME PER SVEDŲ RAUDONJOJĄ KRYŽIAUS REKOMENDUOTAS BENDROVES. IŠSIAIŠKINOME TIKRUOSIUS MUITUS IR DELTO SUMAZEJO SIUNTIMO IŠLAIDAS.

KREIPTIS PASTU ARBA ASMENISKAI:

THE GLOBE

OVERSEAS PARCELS SERVICE

139 HIGGETT ST., WEST RICHMOND, VIC.

42 ROSE ST., HIGGETT, VIC.

Savininkai: G. GESTAUTIENĖ IR K. KAZLAUSKAS.

Siuntiniai priimami nuo 12-7 v.v. penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais
139 Highett St., West Richmond, Vic.

SIUNCIAME JŲSŲ PACIŲ SUPIRKTAS PREKES. PIRKIMO KVTŲ NEREIKALAUJAME.

SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ GARANTUOJAME IR GAVEJAS NIEKO NETURI PRIMOKĖTI. SIUNTINIAI IŠSIUNCIAMI KAS SAVAITĘ.

KRUOPŠČIOSIOS BITELĖS

Stebėti teko Melbourne avilys. Bet toks pat avilys yra Sydnejuje, Adelaidėje, Geelonge ir kitur, kur tik yra susispietę kiek lietuvių. Ach, tos kruopščiosios bitelės: Ryta jos skuba į darbovietas savitai parnešti į savo gūžta pluostelį žaliųjų. Vien vyro vokalio neužtenka: tiek tų skylių, tiek to lopymo! Tai namas mokėtinas, tai vaikams kelnės nuplyšo, žiūrėk — laikas atėjo mokyklai mokėti, tai ligos užpuolė. Baldų pirkliui sugalvojo naujoviškesnius baldus — norisi jų, Paryžius sukūrė patrauklų pavyzdį — reikia naujos suknelės, naujo apsiausto. Reikia šaldytuvo, reikia skalbiamosios, radiogramos, pagaliau auto. Rankos darbininkės, akys geismininkės! Vis ko nors reikia; norams nėra galo.

Parbėgus nuo darbo, reikia virti vakarienę, pietumis vadinamos. Viskas eina paskubomis. Darbščioji namų bitelė paskutinioji eina poilsio: pavalgindus šeimyną, turi suplauti indus, suraikioti ir sutepti rytojaus dienai sumuštinus. Čia vėl Algiukas ar Birutė pagalbos šaukiasi — niekaip neišsprendžias uždavinys! Sunku mamutei su ta anglų kalba, bet akinius dedasi, eina pagalbon. Mokslas ne medus — reikia karštais ir pasaldymo, o čia ir ašaros.

Šeimynai išsiskirsčius po savus kampus, jauniems sumigus, namų bitelė sėdasi kojinių adyti, baltinių susiuvinėti. Ir taip vėluoju! Kas gi pirmoji rytą iš lovos pašoko, jei ne mama? Reikia pusryčiai paruošti, vyras išleisti darban, pačiai skubėti į fabriką. Štai, ir vaikai keliai, ima ruošti mokyklai.

— Mama, kojines suplyšo!
— Mama, kur mano knygų rankinukas?
— Na, dabar, įieškokitės patys! Man laikas darban!
Ir visdėlio, prabėgomis numeta sūneliui kojinių porą, pagriebia nuo spintos knygų rankinuką. Atėjo savaitgalis. Skalbinų krū-

va primerkta. Gerai, jei yra skalbiamoji! Šiaip jau kurk krosnį, virink, murkdyk ilgiausias pakloves, staltieses ir t.t. Padžiauk visa tai, nuimk, suprosuok. Po pietų lietuvių mokykla. Reikia vaikams priminti, reikia padėti pamoką paruošti, anksčiau pavalgydinti, išlydėti!

Šeštadienį ir gerasirdžių moterų komiteto posėdis. Metusios darbą, subėga penkios ar septynios kruopščiosios bitelės ir ima tartis. Bendruomenės balius, baltiečių komiteto pobūvis! Bitelės susiskirstė darbus, dar kiek pasikapoję, — nepiktomis, tik šiaip jau, kaip čia dabar be savo nuomonės, — ir vėl bėga namo. Reikia balius bufetui tortas kepti, silkės užmarinuoti. O dar kiek pirkinių teks pritempti! Penktadienį tik spėjo mūsų darbininkės nuo darbų sugrįžti, skuba į balių. Ak, lietuvių moterų su tautiniais rūbais renkasi! Greit, bėgomis fabrikiniai pakeičiami raštuotais marginais. Griebia bufeto pirkinius, vyras neša tortą — šeimyna išsina į lietuvišką balių. Baliuje šoka, baliuje groja, o mūsų kruopščiosios bitelės mielus svetelius vaišina.

Sveteliai išsiskirsto, dar pratęstuvoms pakeliui užsuka. Mūsų darbščiosios bitelės stalus nulminėja, indus plauna. Darbščioji našlėlė, jai iki namų septynetas mylių. Traukiniai nebevaikšto, tramvajai išsisi — roikia šauktis taksisto. Buvo gi kaimynai su savo autu, bet negi jie lauks, kol bobos indus suplaus!

Melbourne kruopščiojų bitelių moteriška draugija, jų vos kelios dešimtys, per praėjusius metus į savo kasą gausiai prinešė. Bet ir šiemet jos nesutūpė poilsio — jau plasnėja, jau laksto. Jas ir vėl matysime ir pobūviuose, ir baliuose, ir pas ligonius, ir pas nelaimės ištiktuosius. Laukia jos lietuviškų namų — planų jau priauta. Tegū tik vyrai juos nupurka! O jei vyrai neįstengs? Įmsis reikalo moterys. Kartą jos jau gelbėjo Melbourne.

NEMO.

Adelaidėje

"VYTIS" — "STH. ADELAIDE"
63:51 (30:27)

Šios rungtynės, nors ir pasibaigė vytičių laimėjimu, nebuvo per geriausios. Protarpiais ypatingai šlubavo gynimas. Taškai: Ignatavičius 23, Petkūnas 16, Visockis 14, Klimaitis 8, Pyragius 4.

"VYTIES" JAUNIŲ I
— "Y.M.C.A." 2:0

Neatvykus priešininkų komandai, jaunieji laimėjo be žaidimo. Draugiškose rungtynėse prieš "West Adelaide", jaunieji vytičiai parodė aiškų pranašumą ir lengvai laimėjo 54:22. Taškai: Snarskis 25, Pocius 18, Urmonas 7, Rakauskas 4. Gynime gerai sužaidė Martinkus.

Jaunių II-ji, neatvykus "Glenelg" krepšininkams, laimėjo žaidimą taip pat be kovos.

"VYTIES" MOTERŲ II (jaunės)
— "NTH. ADELAIDE"
24:14 (14:6)

Jaunosios vytišės, laimėdamos prieš vieną iš stipriausių australių penketuką savoje klasėje, pasirodė labai puikiai ir patiekė didelį ir malonų netikėtumą adelaidiškams krepšinio mėgėjams. Australės negalėjo pralaužti gero vytičių gynimo. Šiose rungtynėse labai gerai ir gražiai sužaidė visa komanda, nors dar šiek tiek trūksta staigumo ir greitos orientacijos, kas ateityje irgi bus pašalinta. Iš šių jaunųjų žaidėjų keletas jau atstovaus "Vyties" klubą lietuvių sporto šventėje Geelonge. Taškai: Pečiulytė 12, Andriusytė 5, Šiuksterytė 4, Mikalauskaitė 2, Batminaitė 1. Jaunutytė labai gerai sužaidė gynime. B.N.

Sydnejuje

NAUJA ŠEIMA

Rugsėjo 28 d. Wollongongo bažnyčioje šeimos židinį sukūrė Kovo sporto klubo nariai Egidijus Bernotas ir Irena Jonuškė.

E. Bernotas, vienas iš aktyviausių "Kovo" narių, daugiausiai reikiąsi stalo tenise. Jis yra buvęs Sydnejaus lietuvių stalo teniso meistras ir jau kelinti metai gina "Kovo" vardą lietuvių ir australių pirmenybėse. Be stalo teniso, jis yra tautinių šokių grupės šokėjas. Irena, prieš kurį laiką atsikėlusį gyventi į Sydneją, aktyviai įsijungė į "Kovo" tautinių šokių ir meno sekijos grupę. Jaunajai porai linkėtina ir ateityje nenuoliti nuo lietuviškojo sportinio ir visuomeninio gyvenimo, ugdyti lietuviškosios šeimos tradicijas. Daug laimės.

VASAROS TURNYRAS

Rugsėjo pabaigoje "Kovo" krepšininkai pradėjo žaisti City of Sydney lygos vasaros krepšinio turnyre. Šiai lygai priklauso pačios stipriausios Sydnejaus krepšinio komandos ir, atrodo, kovėčiai turės sunkių kovų ir gerą pasiruošimą prieš ateinančią sporto šventę Geelonge.

Pirmosios rungtynės "Cardinals" kovėčiams nepavyko. Pra-

SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis.

Adresas: 237 Sydenham Rd., Marrickville, N.S.W.

laimėjo 51:41 (30:15). Pirmąjį puslaikį kovėčiai ypatingai blogai sužaidė. Antrajam puslaikiui kovėčiai parodė daug geresnį susižaidimą ir po gražios kovos jį laimėjo. Po kelių treniručių ir įgavus didesnį savimi pasitikėjimą, "Kovo" krepšininkai turėtų vėl atgauti savo buvusią gerą formą. Taškai: Kriaučiūnas 13, Šutas 8, Vasaris 7, Bernotas ir Laukaitis po 4, Gečiauskas 5, Kriaučiūnas II 0 ir T. Umbražiūnas 0.

VASAROS TURNYRO PIRMOJO RATO PIRMENYBIŲ LENTELĖ

Žaidžia: Sydnejaus Haigh School, Moore Park.

Spalio 4 d. 8.30 Kovas — Vairogs; spalio 18 d. 6.30 Kovas — Coronation spalio 25 d. 8.30 Kovas — Elks lapkričio 1 d. 6.30 Kovas — Panda; lapkričio 8 d. 6.30 Kovas — Y.M.C.A.; lapkričio 15 d. 8.30 Kovas — Newtown.

Melbourne

"VARPAS" I — "AJEX" I
57:55

Pirmasis šių draugiškų rungtynių puslaikis varplečių buvo sužalstas labai gražiai ir jie jį pasibaigė 12 taškų persvara. Tačiau antrajam, ypatingai sušlubavus prieš žaidėjų dengimui, ką jie gerai išnaudavo, ir įstengė santykių gerokai sušvelninti. Taškai: Kuncaitis 16, Soha 15, Šėkas 12, Bacevičius 8, Urbonas 4, Kaladė 2.

"VARPAS" II — "AJEX" II
29:16

"Varpo" antroji komanda, kurią sudaro daugiausiai jaunieji, per paskutiniuosius metus padarė ypatingai didelę pažangą ir savo žaidime įgauna nusistovėjimą. Po gražios ir įtemptos kovos jaunieji varplečiai pasiekė pelnytą laimėjimą prieš stiprius savo priešininkus. Taškai: Kazlauskas 13, Ramanauskas 8, Vaišutis 6, Šalkūnas 2.

"VARPAS" I — "RELIABLE"
54:62 (28:32)

Šiomis rungtynėmis "Varpas" pralaimėjo "Business House" žiemos turnyrą. Per paskutiniuosius penkerius metus "Varpas" buvo nenugalėtas šio turnyro meistras, tačiau šiais metais turėjo pasiduoti, nors ir garbingai kovodamas, prieš kietą ir sportiškumą trūkstančią "Reliable" komandą. Nors ir buvo daug priežasčių dėl šio pralaimėjimo, tačiau viena iš didžiausių, tai neturėjimas pakaitų. Taškai: Šėkas 20, Soha 16, Kaladė 7, Kuncaitis 6, Bacevičius 5. Algis.

Perthe

MŪSŲ JAUNIEJI
KREPŠININKAI LAIMI

Rugsėjo 10 d. mūsų jaunieji "Sturmo" krepšininkai žaidė baigines rungtynes prieš stiprią australų komandą ir užtikrintai laimėjo. Pažymėtina, kad mūsų vyrai žaidžia dar tik pirmus metus. Tikimasi, kad mūsų krepšininkų eilės ateinančiais metais sustiprės senaisiais "Sturmo" žaidėjais.

Šias rungtynes žaidė L. Gustas (kapitonas), K. Anaitis (trenėris), E. Klimaitis (vicekapitonas), E. Lingė, A. Saunoris, D. Kairaitis, L. Diekie, I. Millauskas.

Kalbant apie lietuvių krepšininkų laimėjimus, tenka paminėti Algirdą Baikauską, kuris š.m. rugsėjo baiginėse varžybose buvo atžymėtas kaip geriausias žaidėjas klubo vadovybė jam įteikė medalį ir dovaną. Baikauskas šiemet žaidžia už australų klubą. Ateinančiais metais jis sutiko padėti mūsų jauniems krepšininkams. J. V-tis.

SYDNEJAUS

LIETUVIŲ NAMAMS ĮSIGYTI INASUS ĮMOKĖJO

Edv. Valevičius £ 10.0.6; Po 10 svarų: Julius Adamsas ir Ad. Stankevičius. Po 5 svarų: Činina (anksčiau 5 sv.), Ignas Bieliūnas, Kazys Burneika, E. Kiverienė, Andrius Masaitis (anksčiau 5 sv.) ir H. Stošius. Po 2 sv.: V. Jasevičius (anksčiau 2 sv.).

Be to, Sydnejaus lietuvių namams įsigyti aukojo: Juozas Slavėnas 5 sv., Jadvyga Kecorienė 5 sv. ir Ed. Jakubauskas 1 sv.

Ankstesniuose "Mūsų Pastogės" numeruose buvo paskelbta, kad B. Kutka yra įmokėjusi £ 20.0.0 inasų. Tikrumoje gi turėjo būti ne B. Kutka, kaip buvo priėmusio pinigų išrašytas kvitas, bet ponis Bronė Kutkienė. Šiuo klaida atitaisoma ir p. B. Kutkienė už įvykusią klaidą atsiprašo ma.

Visiems įmokėjusiems inasus ir aukojusiems nuosirdžiai dėkoja

Sydnejaus Lietuvių Namų Taryba.

Gytis Danta

Pirmasis Universitete

Sydnejaus universitete šiemet studijuoja per 30 lietuvių. Medicinos fakultete mūsiškių geras pusutinis. Gytis Danta šiemet užbaigė trečią metų kursą. Egzaminus jis išlaikė pačiais augščiausiais įvertinimais. Jam teko ir visi pryzai — piniginius ir kitokios dovanos. Gytis Danta ne tik savo kurse eina pirmuoju — jis yra pirmasis Sydnejaus universitete tarp kelių tūkstančių studentų. G. Danta labai geras pažymiais baigė gimnaziją, buvo tarp pirmųjų pirmame ir antrame kurse, o šiais trečiaisiais metais — pirmasis universitete.

Jo kurso draugas Irvis Venclova taip pat yra pirmiausiųjų gretose. Be to, jis yra vienas iš iškilusių universiteto šachmatininkų. (J.).

Kultūros Fondui auka

— Lietuvybei atrama!

COSMOS TRADING CO.

S. A. VAITIEKŪNAS

Nelaukite paskutinės dienos — atneškite ar atsiųskite siuntinius jau dabar!

SIUNCIAME Į LIETUVĄ BEI RUSIJĄ JŲSŲ PAČIŲ SUDARYTUS SIUNTINIUS.

Įpakavimą atliekame patys.

Jūsų supirktų prekių siuntinio svoris padidintas iki 22 lbs.

Persiuntimo išlaidos tos pačios.

APMUITUOJAME VIETOJE IR PILNAI APDRAUDZIAME. Prie siuntinio nebūtina pridėti prekių kainų kvitus.

Vartoti daiktai nebesiunčiami.

ADRESATAS GAUNA SIUNTINĮ PER 3 MĖNESIUS NIEKO NEPRIMOKĖDAMAS

Laukiame Jūsų su siuntiniais bet kurio laiku ir savaitgaliais: 2 SCHOFIELD ST., ESSENDON, VIC. TEL. FX 2325.

(Važiuoti iš Elizabeth St., Essendon tramvajum, iki 44 sustojimo Glas St.)

TAIP PAT: 300 Little Collins St., Melbourne, C.I. Tel. MF 2370

Val. 11 ryto — 5.30 vak., išeidiniai 9 ryto — 12.

SEKANTIS LAIVAS ISPLAUKIA RUGSĖJO 20 D. SIUNTINIUS ISSIŲSTUS SIUO LAIVU GAUS GRUODŽIO M. GALE.

S K Y R I A I :

Sydnejuje

1. A. MAURAGIS, 18 Crinan St., Hurlstone Park, N.S.W. Darbo dienomis ir šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 6 val. vak. Sekmadieniais ir ne darbo valandomis vakarais kreiptis: 82 Victor Ave., Picnic Point.

2. J. STATKUS, "Rūta" Delicatessen, 92 Brommfield St., Cabramatta, N.S.W. Tel. UB 3498. Val.: 7 ryto — 7 vakaro, kiekvieną dieną.

Adelaidėje

J. LAPSYS, 28 Grange Rd., Hindmarsh, S.A. ("Findon" autobusas, 12 sustojimas.) Valandos: darbo dienomis nuo 6 iki 9 val.; šeštadieniais nuo ryto 9 val. iki vakaro 7 val.

Canberroje

A. CEICYS, 11 Davenport Street, Ainslie, Canberra, ACT. Val.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais: nuo 5 val. vak. — 8 v.v. šeštadieniais nuo 12 val. — 5 val. v. arba iš anksto susitarus.

Ballarate

P.V. JEKABSON'S, 77 Bridge Street, Ballarat, Vic. Tel.: B 5866

Geelonge

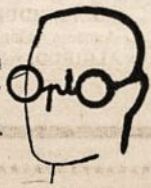
S. KARPALAVICIUS, 5 Yaraan Street, North Geelong, Vic. Valandos: Darbo dienomis nuo 5 p.p. — 8 p.p. Savaitgaliais — bet kurio laiku.

EUROPIETIS SPECIALISTAS

OPTIKAS

Pritaiko Jūsų akims ir parduoda visų rūšių akinus. Darbo valandos kasdien 9-18 val., šeštad. 9-13 val.

9th Floor, 109 Swanston St., Melb. C.I. Telef. (Priešais Melbourne Town Hall.) Centr. 1819

PER TAZAB LONDONE

GALITE PASIŲSTI

rankines ir kojines

SIUVAMAS MAŠINAS

Muitai sumokami Londone

Tazab & Co. Limited, 22 Rolad Gdns, London, S.W.7.

KALĖDINIAI SIUNTINIAI

NAUJIEJI AUSTRALAI!

MES TURIME GERIAUSIĄ ORGANIZACIJĄ SIUNTINIAMS I SOV. SAJUNGĄ IR ESAME VIENINTELĖ FIRMA AUSTRALIJOJE, KURI GALI PASIŲLYTI JUMS ŽEMIAUSIOMIS KAINOMIS MAISTO PRODUKTUS, VAISTUS IR TEKSTILĖS IŠDIRBINIUS — IVAIRIŲ ROSIŲ MEDŽIAGAS, PAVYZDZIUI:

1 svaras cukraus 2/6; 1 svaras taukų 6/-; 3 milion. units Penicilin alyvoj 7/3; 10x1 gr. Streptomine £ 1.2.3; 3½ jardų angliškos medžiagos kostimui £ 3.19.0; 3 jardai mot. apsiaustui medžiagos £ 3.18.0 ir t.t.

ATSIMINKITE!

PRIEŠ UŽSAKYDAMI SIUNTINIŲ PERŽIURĖKITE MŪSŲ NAUJĄ 1957/58 METŲ KATALOGĄ.

Newaustral Company

19 Pier Street, PERTH, Western Australia.

MŪSŲ PASTOGĖ

SYDNĖJUS

POSĖDŽIAVO SVIETIMO — KULTūros TARYBA

Rugsėjo 22 d. buvo susirinkus posėdžio prie ALB Krašto Valdybos sudarytoji švietimo — kultūros taryba. Posėdyje dalyvavo ALB Krašto V-bos pirm. St. Kovalskis ir Liet. Kultūros Fondo švietimo vadovas Ant. Krausas. Aptarus opiusius liuanistinio švietimo ir kultūrinis reikalus, sutarta švietimo — kultūros tarybą praplėsti, pakviečiant nariu LKF Australijos Valdybos atstovą.

PASITRAUKĖ "DAINOS" DIRIGENTAS

Algis Plūkas, apie trejus metus vadovavęs Sydnėjaus lietuvių "Dainos" chorui, iš šio choro vadovo — dirigento pareigų pasitraukė.

Naujuoju "Dainos" dirigentu paskiriamas Kazimieras Kavaliauskas.

BR. KIVERIS IR A. PŁOKAS TELEVIZIJOJ

Pereitą savaitę sydnėjiskiai Bronius Kiveris ir Algis Plūkas dalyvavo ATN televizijos programoje. Juodu pagrojo akordeonais duetu.

Stoties pranešėjas su jais padarė pasikalbėjimą, sykiu pristatydami žiūrovams juodu kaip lietuvių, prieš kelius metus atvykusius iš Europos į Australiją.

Jų pasirodymas televizijoje buvo labai vykęs ir abu atrodė šauniai.

SKAUTŲ BICIULIŲ VAKARAS

Skautų Tėvų globos komitetas rugsėjo 21 d. Bankstovne, protestantų salėje, suruošė vakarą, kurio pelnas paskirtas Sydnėjaus lietuviams skautams stovyklavimo ir kitiems reikalingam.

Vakaro pranešėjas E. Dryža. Jis perskaitė ir "Krikšto" aktą, humoristinį kūrinėlį, o po to padainavo, orkestrui pritariant, lietuvišką dainą valsui.

Buvo pravesta loterija ir rinkta aukos Bankstovno lietuvių namams.

Vakaro nuotaika buvo jauki, salė pilna skautų biciulių. Svečių tarpe buvo L.S.S.-gos Australijos Razono vadovs A. Krausas iš Melbourne, keletas iš Mittagongo ir kitų tolimesnių vietų.

"PILIEYBĖS KLAUSIMAS"

Šviesos Sambūrio Sydnėjaus skyrius rengia V. Soudargo Pilieybės klausimų paskaitą, kuri įvyks spalio 6 d., sekmadienį, 7 val. vak., Milsons Point salėje, 12-14 Ennis Rd. Įėjimas visiems laisvas.

BUV. POLIT. KALINIŲ VALDYBA

lapkričio 9 d. rengia tradicinį balių, kuris įvyks Newtowno maso-ny salėje. Pratomama įdomi programa.

LIETUVIŠKOS VESTUVĖS

Rugsėjo 21 d. susituokė Sydnėjiskiai Edv. Valiokas su Ir. Auglyte. Moterystei palaimino kun. P. Butkus. Po jungtinių apeigų Camperdowno bažnyčioje, vestuvių po- būvis įvyko jaunosios tėvų namuose, Bankstovne. Vestuvių puotoje dalyvavo apie 50 svečių.

NAUJAS ADRESAS

Dantų gyd. O. Grudzinskienė praneša savo pažintiesiems, kad ji iš Mercurylands persikėlė į 54 Baundary Rd., Pennant Hills. Susisie- kimas: elektriniu traukiniu (Horn- sby line) per Strathfieldą, arba au- tobusu Nr. 101 nuo Parramattos geležinkelio stoties į Pennant Hills.

Sydnėjaus Liet. Namai Užpirti

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ NAMŲ TARYBA PRANEŠA:

1. Sydnėjaus lietuvių namai yra užpirti, depozitas įmokėtas ir pirkimo dokumentų tvarkymas yra eigoje.
2. Leidimas yra gautas "Lietu- vių Namams" veikti įstatų numatytose ribose.
3. Namai yra prie labai gero Sydnėjaus susisiekimo mazgo, krautuvų rajone, penkios minu- tės pėsčiam nuo Redferno geležin- kelio stoties. Be to, pro namus eina dvi tramvajų linijos iš City ir autobusai.
4. Pirkimo sąlygos geros.
5. Smulkesnės informacijos na- riams bus praneštos ateinančiam mėn. rugsėjo mėn. rugsėjo mėn.

Sydnėjaus Lietuvių Namų Taryba.

NEWCASTLIS INFORMACIJŲ BIURAS

Š.m. rugsėjo 16 dieną, Gerųjų kaimynų taryba (Good Neighbour Council) atidarė Newcastleje in- formacijų biurą (laikinoje patal- poje) Wheeler place — netoli mies- to salės.

Darbo valandos: nuo pirmadi- nio iki penktadienio tarp 1 p.p. — 4 p.p., šeštadienį 10 ryto — 12. val.

Tai bus bendro pobūdžio infor- macijų biuras, teikiąs patarimus visokiuose reikaluose.

Vertėjai bus parūpinami pagal susitarimą.

J.D.

Visi pavasario gegužinėn

Spalio 6 d., sekmadienį, Thir- roul miškelyje įvyksta pirmoji pa- vasario gegužinė.

Vyktime nuosavomis mašinomis ir traukiniais iš Sydnėjaus Cen- trinės stoties, 9.34 v. ryto iki Aus- tinmer stoties (bilietų kaina su sugrįžimu 12 šil. 6 p. 11 kl.)

Vakare numatomi šokiai salėje, bufete bus alutis ir užkandžiai.

Esant blogam orui gegužinė ati- dedama į 20 d. spalio mėn.

A.L. Kat. Kultūros D-ja

VISUOMENĖS VEIKĖJAI CANBERROJE

"Mes turime pakankamai duo- nos, turim pastoges, nevaikstom pėsti, bet alkstam lietuviško me- niško žodžio" — pasakė šviesos Sambūrio Canberros skyriaus pir- mininkas Antanas Butavičius, prisijungdamas prie kitų kanberiš- kų padėkos Sydnėjaus lietuvių "At- žalos" teatrui už V. Alanto Visu- menės veikėjų.

"Atžala" Canberroje jau antrą kartą. Aktorių veidai pažįstami, bet kiekvienas jų žodis rūpestin- gai gaudomas, nes šitie žmonės su kiekvienu lūpų pravėrimu, su kiek- vienu judesiu yra nauji.

Jeigu pats veikėjas silpnokas literatūriškai, kanberiškiams net ir nelabai aktualus (namų mes- dar nestatome), tai viską išpildo gera vaidyba.

Spektaklis praėjo kaip akimirka — uždangai nusileidus buvo taip gaila, kad jau reikia iš salės skir- stytis. Norėjosi, kad Alantas bent dar 3 veiksmus būtų prirašęs — specialiai kanberiškiams.

Spektaklyje aiškiai matėsi kiet- ka režisieriaus ranka, tik, mano- nuomone, per mažai kreipta dėme- sis į mizanscenavimą.

Jeigu geri buvo veik visi savo rolėse, tai savo nuoširdumu užka- riavo kanberiškių širdis Jarmala- vičius (Gaub).

Grįžtant prie pačio veikalo, rei- kia pasakyti, kad Alantas vykau- siai pasijukė iš partinių kariau- ninkų (ne iš pačių partijų), kaip mėgina aiškinti "Tėviškės Aidų" bendradarbius, kurie savo asmeni- škiems interesams mėgina pajungti ir partijas ir bendruosius lietuviš- kus reikalus. Tokių kariauninkų, atrodo, esama ir Australijos lietu- viškoje bendruomenėje. Šita prae- me "Visuomenės veikėjai" aktua- lius ir šiame kontinate.

Linkėdami atžaliečiams gero vė- jo, kanberiški praso iš jų dau- giau gyvo lietuviško žodžio. Ir la- bai teisingai Canberros apylinkės valdybos pirm. A. Čelėys "Atža- los" atvykimą į Canberą pavadi- no "lietuviškais atlaisdais".

P.P.

PRENUMERUOKITE "MŪSŲ PASTOGĖ"

MELBOURNO LIET. KLUBAS

kviečia visus tautiečius į linksma

PAVASARIO BALIŲ

1957 M. SPALIO MĖN. 5 D., ŠEŠTADIENĮ

Prahran Town Hall

Jame dalyvaus seni ir jauni, bus pradėdama suktiniu ir baigiama "noriu miego"... Veiks šiltų, šaltų užkandžių bei įvairių gėrimų bu- fetas.

Vietų prie staliukų pasirinkimas bus atliekamas vietoje: kairėje — žemaičiai, dešinėje — augštiečiai, suvalkiečiams — rezervuota vidu- ry. Atskiri staliukai turės apskritų miestų pavadinimus, pagal ku- rių tvarką svečiai ir bus sodinami. Pradžią 6 val. vak.

MELBOURNO LIETUVIŲ KLUBAS.

SIUNTINIAMS I LIETUVĄ

PIGIAUSIAS IR SAUGIAUSIAS KELIAS PER N. BUTKONĄ

9 Cowper St., St. Kilda South, Vic. Telef. UL 6671.

KAM SUKTI GALVĄ JIESKANT GERIAUSIĄ FIRMĄ?

Mes jieskome ir esame suradę geriausius bei pigiausius kelius jūsų siuntiniams ir mielai jums patarnaujame bei atlyginimo, siųs- dami kainoraščius, instrukcijas, atsakydami į klausimus.

Užsakyti ar jūsų pačių sudaryti siuntiniai vaistų, drabužių ir maisto iki 11 ar 22 lb garantuotai pristatoma papr. ar oro paštu kur pageidaujama, — pigiau negu kur kitur.

Mūsų naujas skyrius: M. Gudeliene, 53 Hamilton St., Essendon, W. 6, Vic. Tel. FX 4401 (Tram. 49.59 vykti iki 51 sustojimo).

MELBOURNAS

NAUJA TARYBA

Melbourn Lietuvių Klubas rug- sėjo 15 d. išrinko naują tarybą: A. Mikaila, A. Antanaitis, J. Kuncai- tis, A. Kabaila, N. Butkūnas, B. Zabiela, Dūdėnas, A. Žilinskas, J. Meiliūnas, V. Šalkūnas, A. Vin- gis, J. Valys, Z. Samuolis, V. Bal- tutis, V. Boskis. J. Valys iš tary- bos pasitraukė, jo vieton įėjo pir- masis kandidatas V. Jakutis.

Rugsėjo 21 d. įvyko tarybos po- sėdis. Ta proga sudarytas naujas tarybos prezidiumas: A. Kabaila — pirmininkas, A. Mikaila ir V. Šalkūnas — vicepirmininkai, N. Butkūnas — izdininkas ir A. An- tanaitis — sekretorius. Sudarytos teisiniam, parengimų ir ūkiniams reikalams komisijos.

Į klubo teismą rugsėjo 15 d. susirinkime išrinkta: A. Kazlaus- kas, A. Pridotkas, A. Krausas, P. Baltutis ir V. Pumputis.

Į Revizijos komisiją išrinkta: J. Alekna, L. Bartkus ir Valonis. Metiniam susirinkimui sekin- gai ir sklandžiai pirmininkavo J. Meiliūnas.

NAUJASIS PIRMININKAS

Naujasis Melbourn Lietuvių Klubo pirmininkas inž. Algiman- tas Kabaila priklauso jaunesniai- jai kartai — gimęs 1925 m. Šiau- lių valstybinę gimnaziją baigęs yra vienas penketukais, studija- vęs technika Kauno universitete ir išlaikęs visą kursą Vokietijoje Stuttgarte augštojo technikos mo- kykloje (Technische Hochschule). Gyvenimo aplinkybių verčiamas, negavęs diplomo, turėjo emigruoti.

Atvykęs į Australiją, turėdamas šeimą, atspėjimu nuo darbo lai- ku studijavo Melbourn koledže ir gavo diplomą. Baigęs koledžą, bu- vo paskiriamas jame lektoriauti.

Dėsto baigiamuosius dalykus di- plomantams. Su kitais architektais ir inžinieriais paruošė Queen's St., konkursinį projektą per Yarrow upę Melbourn. Toji grupė kon- kursą laimėjo. Be tiesioginio dar- bo koledže, A. Kabaila turi eilę privačių statybinių projektų už- sakymų.

Naujasis klubo pirmininkas yra trijų vaikų tėvas ir, dar studiju- damas, suspėjęs, nors ir išsimo- kėtinai, įsigyti Glenroy savus na- mus. Vedęs yra V. Mikailaitė, pa- veikslingą vaikų motiną ir gyve- nimo draugę. Ji yra mokinys Vo- kietijoje tapybės ir savo darbais panašėja impresionistams.

DĖMESIO!

Parūpinu pasiuntimui giminėms priimanomomis kainomis kostiumams medžiagas ir visus priedus.

V. Skeivys, 270 Miller St., North Sydney. Tel. XB 5027

AUSTRALIJOJE

GRĖSMĖ DERLIUI IR GYVULININKYSTEI

Iš daugelio krašto vietų prane- šama apie sausų grėsmę javų ir gyvulių ūkiui. Dėl sausų kairu- riuose rajonuose, ganyklose ne- sant žolės, ūkininkai gyvulius pri- versti šerti kriečių žolėmis. Baiminamasi, kad greitai laiku ne- sulaukus pakankamai lietaus, dėl sausų gali pasikartoti katastro- fiška žemės ūkiui padėtis, kokia yra buvusi 1914-1915 metais, kada šieną ir kviečius importavo iš Amerikos. Žemės ūkio specialistai teigia, kad per dvi savaites neiš- kritus pakankamai lietaus, smar- kiai nukentės New South Wales kviečių derlius. Taip pat daugely vietų kelia rūpesčio gyventojų ap- rūpinimas vandeniu. Vandens stinga ir gyvuliams.

DVYLİKAMETĖS TEHNIKOS MOKYKLA KLAIPĖDOJE

Klaipėdoje atidaryta pirmoji dvylīkametė profesinė technikos mokykla, kurioje per dvylīka me- tų būsia paruošti augštos kvalifi- kacijos tekintojai, šaltkalviai ir kitų sričių specialistai. Pagrečiui techninių mokslų, šios mokyklos lankytojai įgysią ir vidurinės mo- kyklos išsilavinimą. Mokyklą lan- ko 150 mokinių.

N. ZELANDIJA

MIRĖ ALG. SKRIDULAITIS

Netikėta mirtis išplėšė Naujo- sios Zelandijos Lietuvių Bendruo- menės narį Algirdą Skridulaitį, 21 metų amžiaus, gyv. Dunedine.

Alg. Skridulaitis mirė 15 min. prieš prasidėsiant futbolo rungty- nėms. Jį ištiko širdies smūgis ir mirė pakeliui į ligoninę neatgavęs sąmonės. Velionis niekada širdimi nesisiskundė. Sveikatą tikrinant, niekada nerasta jokios širdies ydos.

Alg. Skridulaitis buvo aktyvus sportininkas ir šiame krašte fut- bolą žaisti pradėjo mokykloje. Pereitais metais atliko artilerijos daliny karinę prevolę, o šiemet atšventė 21-rių metų amžiaus su- kaktį.

Norint nustatyti staigios mirties priežastį, buvo padarytas skro- dimas. Profesorius pareiškė, kad absoliučiai neko nerasta, ir tik stebėjosi tokiu sveiku vyru. Pro- fesoriaus nuomone, širdies smūgis ištiko vienam širdies nervui sutrikus.

Laidotuvėse dalyvavo daug žmo- nių. Velionis buvo mėgiamas ne tik savųjų, bet ir zelandiečių. A. Skridulaitis ėjo N.Z. Lietuvių Ben- druomenės Dunedine bibliotekos igaliojimo pareigas.

Gilų skausmą pergyvena ne vien velionies tėvai, jo brolis, bet taip pat ir visi jo tautiečiai. Nes tai tikrai didelis ir skaudus smūgis tėvams, visiems artimiesiems ir pažįstamiems.

Su giliu liūdesiu atsisveikinome, pačiam jaunystės žydėjme, mal- nų pavyzdį lietuvių jaunui.

(C).

ADELAIDE

LIETUVIAI PAVASARIO MENO PARODOJE

Pietų Australijos Royal Society of Arts Pavasario parodoje su sa- vo tapyba dalyvauja ir 3 lietuviai dailininkai: Stasys Neliubšys, Leo- nas Žygas ir Jonas Rudzinskas. Paroda tęsis iki spalio 5 d.

● 8 jauni jugoslaviai motorine valtim pasiekė Italiją ir paprašė prieglobsčio.

Naujosios Zelandijos Krašto Tarybos nariui ir Dunedino Lietuvių Apylinkės V-bos Pirmininkui p. V. SKRIDULAIČIUI, p.O. SKRIDULAITIENEI, ir p. R. SKRIDULAIČIUI, gilaus skausmo valandą, netekus brangaus sūnaus ir mylimo brolio ALGIRDO, reiškia gilią užuojautą

N.Z.L. B-nės Krašto Valdyba.

Gerb. p. STASJ URMONA, laimingai ištrūkusį iš komunistų ver- gų stovyklos, laimingai pasiekusį laisvąjį pasaulį, nuolatiniai apsi- gyvenusį Australijoje, sveikiname ir linkime geros kloties ir kvie- čiams įsijungti į buv. polit. kalinių eiles kovon išlaisvinimui paver- gtoje Tėvynėje mūsų brolių ir sesių.

Buv. Politinių Kalinių S-gos Australijos skyrius.

DAR NEVELU!

JŲSŲ DOVANOS PASIEKS LIETUVĄ PER 6 SAVAITES,
O ORO PAŠTU TIK PER 4 DIENAS,
JEI SIŪSITE IS DIDŽIOSIOS BRITANIJOS PER

LITHUANIAN DEP.

P. & B.

Supply Centre Ltd.

8 A. THURLOE PLACE

LONDON, S. W. 7.

Visas prekes, kokių tik Jūs pageidautumėte, siunčiame iš mūsų nuosavų sandėlių ir krautuvų Londone. Pristatymą garantuojame.

Reikalaukite kainoraščių!

Rašykite lietuviškai!

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, (Tel. WB 1758), for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. (Tel. MX 2120).